

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141

Листопад

9

November

1972

Світл. У. Любович

Самітній дуб

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XXIX. ЛИСТОПАД Ч. 9.

Видав Союз Українок Америки
раз у місяць за винятком серпня

Редакторка — Уляна Любович

Склад Редакційної Колегії
буде поданий пізніше

Листування й передплату вислати
на адресу:

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Річна передплата в ЗСА і Канаді
від січня 1970 \$6.00
Піврічна передплата \$3.00
Річна передплата в Англії .. 2 ф. ст.
Річна передплата в Австралії 4 а. д.
Річна передплата у Франції .. 20 фр.
Річна передплата в Німеччині 15 н. м.
Річна передплата в Бельгії 200 б. фр.
В інших країнах рівноварт. 5 ам. дол.
Поодинокое число 60 центів

З М І С Т :

Р. Купчинський: Перший Листопад
Соняшний день
О. Грабовенська: Наша участь в XI
Конгресі УЖКА
Приятелі Українського Музею
А. Коссовська: Зрозумійте і зачекайте
Х. Волосянська: Говорить молодь
Навіщо нам фемінізм?
Рівність для жінок у ЗСА
У. Любович: За кулісами Студії Лідії
Крушельницької
Українці ЗСА — Українському сту-
дентові
Наші градуантки
Голос Союзянки
Хроніка Округ: Округа Нью Йорк
40 літ діяльності 28 Відділу США
в Ньюарку
У нашій хаті: Столові прибори
Наше харчування: Різдво в „далекому
світі“
Українська вишивка
November 1, 1918
Bohdan Lepky: The Cranes
A. Riznyk: National Council of Wom-
es of the United States
М. Жижка: Топсі
Г. Чернінь: Листопадовий дощ
Скоромовки
Л. Бурчинська: Історія однієї приязні

На обгортці:

Самітний дуб — світл. У. Любович

OUR LIFE

VOL. XXIX NOVEMBER No. 9

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Subscription in the United States
of America \$6.00 per year, half year
\$3.00. Subscription in Canada \$6.00
per year, half year \$3.00. Subscrip-
tion in England 2 pound sterling
per year. Subscription in Australia
4 Austr. dollars per year. Subscrip-
tion in France 20 fr. per year.

Second Class Postage, Paid at
Philadelphia, Pa.

Single Copy 60 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W. 2

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
16a Prospect St.
Glenroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovich
c/o No. 7 887 93 de Paris
26. rue de Torcy
Paris 18-e
France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Muenchen 5
Rumfordstr. 21

On the Front Page:

Lonely Oak — photo U. Liubowycz

Календарець США

- 4 листопада — Ювілей 20-ліття —
13 Відділ США, Честер, Па.
5 до 12 листопада — VI Виставка
Молодих Талантів — 64 Відділ
США Нью Йорк
12 листопада — Ювілей 40-ліття —
28 Відділ США в Ньюарку
12 листопада — „Під тихий вечір“ —
пам'яті Богдана Лепкого — 43
Відділ США у Філядельфії
19 листопада — 10-ий щорічний Кон-
церт Молодих Талантів в Укра-
їнському Інституті Америки, 2
Іст 79-та вул. — 72 Відділ США
Нью Йорк
19 до 26 листопада — XVI Виставка
жіночої творчості
24 листопада — Обговорення вистав-
ки — 64 Відділ США Нью Йорк
24—26 листопада — Пленарна Сесія
Ради СФУЖО у Філядельфії,
получена з виставкою жіночого
пера і картин образотворчих
мисткинь.
3. грудня — Вечір пам'яті Богдана
Лепкого — 82 Відділ США на
Бронксі
9 і 10 грудня — З'їзд голов Окр.
Рад — Централія США у Філя-
дельфії
10. грудня — Різдвяна Зустріч —
28 Відділ США в Ньюарку
10 до 17 грудня — Різдвяний Базар
— 64 Відділ США Нью Йорк
16 грудня — Вечір у пошану Митро-
полита Андрея Шептицького —
64 Відділ США Нью Йорк

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У цьому числі зайшла помилка
у вістці про підвишку передплати
на стор. 5. Там у другому рядку
помилково подано дату — 1. січня
1972 — а повинно бути — 1. січня
1973. Просимо виправити.

УКРАЇНСЬКІ ГОСПОДИНІ! УВАГА!

Вже вийшла з друку книжка
ЗЕНОВІ ТЕРЛЕЦЬКОЇ

Українські страви

Давні приписи з Галичини.

Коштує в твердій обгортці 7 доларів
разом із пересилкою.

Замовляти в Централі США

Наше Життя

РІК XXIX.

ЛИСТОПАД, 1972

Ч. 9

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

Ніби тінь, ніби хтось — попід мур...
Знову тінь... Знову дві... Знову п'ять...
Крізь пожовклий дерев абажур
Тільки зорі далекі,
Тільки зорі таємно мигтять.

Ніби шепіт якийсь пролетів...
Ніби тупіт притишених ніг...
Не хвилюється заспаний Львів:
Певне вітер осінний,
Певне вітер з Бескиду прибіг.

Ой, не вітер пригнався від гір.
Рідне військо сплилось як вода!
І вже грає об камінь,
І вже грає ритмічна хода.

Пробудились чужі вулиці,
Стрепенулись ворожі доми:
Хто там грюкає в брами в ночі?
Хто нас сміє будити?
Хто нас сміє... А в відповідь: МИ!!!

Ми, що вчора несли ще ярмо,
Ми, що вчора могли лиш тужить,
Ми сьогодні до вас кричимо:
Хочем жити вільно,
Хочем жити і будемо жити!

Кожна вулиця веться як вуж,
Кожний дім шкирить зуби як вовк.
Грянув постріл — і в тишу загруз.
Хтось покрикнув: — Піддайся!
Хтось покрикнув: — Не дамся! — і вмовк.

Рано-вранці, як сонце зійшло:
Україно, дарунок приймай!
Ходить Львовом побідне село:
Гей там, прапор на вежу!
Гей там прапор на місто, на Край!!!

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ

СОНЯШНИЙ ДЕНЬ

Святкуючи річниці зв'язані із нашими визвольними змаганнями ми звичайно кладемо наголос на сумні аспекти цих подій. Це особливо відчувається при святкуванні 1-го листопада, бо і природа насуває осінню тугу і тоді теж припадають у католиків „Задушні Дні“ коли згадують тих хто відійшли на віки. Це все сприяє сумному настроєві. Але навіть коли ми згадуємо тих хто у ці дні впав на полі бою, то ми супроти них маємо теж обов'язок усвідомити собі і голосити світлові, що це був великий радісний день який раз на завжди рішив про це що Львів українське місто і що ми народ який стремить і буде стремити до вільної держави.

В міру цього як проходять літа, ми бачимо прапор на львівській ратушевій вежі, але начебто забули про це що цієї ночі сталося, що сталося від цього моменту коли Австрія розпалася, а цисар Карло заповів творення Союзу Національних Держав. Парламентарні послы різних народностей гворили у Відні свої Національні Ради, постала теж і Українська Національна Рада на чолі із Євгеном Петрушевичем. Рівночасно у Кракові поляки створили „Ліквідаційну Комісію“ і плянували 1-го листопада перебрати владу у Львові. Це місто на етнічно українській території, але воно саме і його адміністрація була в більшості у руках поляків яких Австрія фаворизувала. І тоді українці у незвичайно зручний спосіб між 2—4 годиною ранку заняли усі важні становища у Львові. Із касарень, де було австрійське військо, викликано українців які увійшли у Галицьку Армію. Українці — чоловіки, жінки, діти усі спішили віддати свої сили чи то у Армії чи у помічній службі. А завершив усе прапор на ратуші. І у цей день, після дощевих жовтневих днів, над княжим містом Львовом засвітило сонце.

Наша участь в XI-му Конгресі УККА

Осипа Грабовенська

Союз Українок Америки є членом-основником Українського Конгресового Комітету Америки і від самих початків його існування бере участь у всіх починах цієї центральної репрезентації українців у ЗСА.

До Екзекутиви УККА входить представниця СУА, що займає пост заступника голови, як рівнож очолює Координаційну Комісію для жіночих організацій, що є членами УККА. В XI Конгресі УККА, що відбувся в днях 6—8 жовтня ц. р. у Нью Йорку, взяло участь 22 делегатки (на 45 Відділів СУА — членів УККА). Вони увійшли до Конгресових Комісій і брали участь у пленарних сесіях і бенкеті. Очевидно, як на минулих так і на цьому Конгресі жіноцтво було у великій меншості (хоч домагається рівних прав), що свідчить про наше мале заінтересовання працею нашої крайової громадської надбудови. Однак в ім'я правди треба ствердити, що у порівнянні з другими жіночими організаціями Союз Українок мав найбільшу репрезентацію.

Для поодиноких ділянок праці були покликані Екзекутивою УККА відповідні комісії, які після на Конгресі доповнено.

І так: Інж. Стефанія Пушкар, б. голова СУА і член Екзекутиви УККА у минулій каденції, очолила Комісію для жіночих справ. До Статуткової Комісії входила мгр. Іванна Рожанковська, а до Номінаційної Осипа Грабовенська. Ці три комісії були оформлені ще до Конгресу.

На самому ж Конгресі покликано ряд ділових комісій, до яких Осипа Грабовенська подала наступних членок СУА:

Виховна: п-ні Мирослава Савчак, 82 Відд. Бронкс.

Координації Студентів і Мол. Організацій: п-ні Марта Базарко, 78 Відд. Вашингтон.

Прав Людини і сучасних подій

в Україні — п-ні Ярослава Томич, 57 Відд. Ютика.

Науки і Культури — п.п. Ярослава Геруляк, 64 Відд. Нью Йорк, Лідія Гладка, Окружна Рада Нью-арк.

Внутрішніх справ: Мгр. Дора Рак, яка була делегаткою Централу СУА.

Резолюцій: п-ні Софія Андрушків, 28 Відд. Ньюарк.

Церковних справ: Д-р Марія Струтинська, 10 Відд. Філадельфія.

Зовнішніх справ: Д-р Іванна Ратич, 65 Відд. Нью Брансвик.

Верифікаційна: п-ні Ольга Сливка, 1 Відд. Нью Йорк.

Фінансова: Мгр. Дора Рак, делегатка Централі.

Крім цього у Виховній Комісії мгр. Олена Климишин була передсідницею ранньої сесії, де обговорювано справи Координаційної Виховно-Освітньої Ради Америки (КВОРА) в якій то Раді з рани СУА мгр. Олена Климишин є містоголовою, та мгр. Ірина Пеленська — Голова Світового Осередку Дошкілля.

Решта наших делегаток брали участь у всіх комісіях як членкині з правом голосу, у дискусіях. Дуже живою була дискусія на Комісії Культури і Науки, де була заторкнена справа наших музеїв поза Україною, якій присвячено багато уваги, та на внесок делегаток СУА схвалено відповідні резолюції.

Жіноча комісія мала багато учасниць, що живо цікавились дальною працею жіночих організацій, як на внутрішньому так і зовнішньому відтинках. Усі комісії виставили ухвали, що будуть включені до загальних резолюцій Конгресу.

До почесної президії XI Конгресу УККА покликано між іншими Голову СУА інж. Лідію Бурчинську, до ділової входила мгр. Іванна Рожанковська, як заступниця передсідника.

З приємністю доводиться ствердити, що на цьому Конгресі членство СУА було дуже активним і видним завдяки на місці продуманій організації нашої участі в ньому. Також треба відмітити факт, що до новообраної президії Екзекутиви УККА, увійшла як заступниця Голови мгр. Іванна Рожанковська, а до Політичної Ради д-р Ір. Падох і О. Грабовенська.

Союз Українок Америки має ту саму позицію в УККА, що братські Союзи, члени-основники. Це зобов'язує наші Відділи стати членами УККА, проявити активність у відділах УККА на місцях і вплачувати Національний Фонд, та зобов'язує до більшої участі у Конгресах УККА.

Лиш тим способом зможемо допомогти нашому центральному представництву і українській громаді у ЗСА.

В часі нарад Комісії Культури Слава Геруляк внесла резолюції, що їх ухвалено одностайно:

1. У зв'язку з тим, що в Україні проходить процес нищення українських культурних надбань, XI Конгрес УККА закликає звернути особливу увагу на збереження неповторних культурних пам'яток поза межами України.

2. XI Конгрес УККА оцінює дотеперішні заходи СУА та Українського Інституту Америки в Нью Йорку — зберегти пам'ятки українського народнього мистецтва та їхні дальші старання поставити етнографічну збірку СУА на професійний рівень, згідно із загально прийнятим стандардом музейництва.

3. XI Конгрес УККА закликає українські культурні і наукові установи спільно підтримати український Музей у Нью Йорку в приміщенні Українського Інституту Америки, оснований на унікальній колекції народнього мистецтва СУА, який повинен зберігати й плекати культурні надбання нашого народу і стати центром правдивих інформацій про Україну й її культуру.

Приятелі Українського Музею

Зацікавлення нашого громадянства Українським Музеєм зростає. Доказом цього є постання Товариства Прихильників Українського Музею, ціллю якого є допомогти до створення професійного Українського Музею в Нью Йорку. Товариство плянує вкортці зорганізувати філії по більших українських центрах у ЗСА.

Ініціативний Комітет Прихильників Українського Музею виготовив відозву до української спільноти у формі листа, якого приятелі Музею роздавали в часі XI Конгресу УККА в Нью Йорку. Рівночасно збирано підписи цих хто готов цю акцію піддержати.

На Комісії Науки і Культури н. Іванна Рожанковська інформувала учасників про справи Музею і домагалася щоби, конечно проблема Музею увійшла до резолюцій XI Конгресу УККА. Опісля референтка мистецтва і музею Головної Управи СУА п. Слава Геруляк прочитала відозву до української спільноти, до чого уповажнив її Ініціативний Комітет Прихильників Українського Музею. Далі подаємо зміст цієї відозви:

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Жадна нація не може проіснувати без життєздатних культурних інституцій.

Українська культура сьогодні стоїть перед загрозою знищення. В Україні уряд застосовує політику плянового знищення культурного надбання нашого народу. Палення бібліотек, руйнування архівів і будинків, ув'язнювання поетів, це лише найбільш наглядні прояви цієї політики.

Але стан української культури в Америці також незадовільний. Українська спільнота нашої країни поселення не має ні одної авторитетної, фінансово забезпеченої професійної установи, яка була б спроможна зберігати і плекати наші культурні надбання, інформувати відвідувачів, а рівночасно і спростовувати викривлення нашої культури в чужинських публікаціях.

З повишого виходить ясно, що існує пекуча потреба повноцінної, авторитетної установи на професійному й акредитованому рівні для виповнювання цього завдання.

Такою установою може і повинен бути Український Музей у приміщенні Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-й вул. в Нью Йорку, започаткований на базі унікальної колекції Союзу Українок Америки.

Цього року Український Музей одержав субвенцію від Мистецької Ради Нью Йоркського Стейту, фонди якої рекомендує губернатор Рокефелер. Цю фінансову допомогу Український Музей використав для реорганізації Музею, згідно з вимогами і стандартами, установленими міжнародним музейництвом. Оту відповідальну роботу переводить етнограф пані Оксана Грабович.

Немає сумніву, що тут існує ідеальна нагода вивести українську культуру на світову, рівноправну арену. Причини до цього є наступні:

1. Дім Українського Інституту Америки має виїняткову догідне місце, в самому центрі Нью Йоркської музейної ділянки, поблизу музеїв світової слави в тому Метрополітального (дослівно по другій стороні вулиці), Гугенгайма і колекції Фріка.

2. Сам будинок Українського Інституту Америки це історична пам'ятка міста Нью Йорку, — один із останніх зразків раннього французького ренесансового стилю, що був популярним під кінець 19-го століття; до речі будинок роботи відомого американського архітекта Чарльза П. Г. Гілберта.

3. Від самого початку свого існування Український Інститут Америки визначив, як свою ціль, підтримку української культури в Америці.

Український Музей буде відкритий для відвідувачів як тільки закінчиться довготривалий ремонт в будинку Інституту. Крім виставок, плянується едукативні програми для дорослих і молоді, публікації музейного характеру (у співпраці з іншими центрами у-

ІСТОРИЧНО-НАУКОВИЙ ФОНД

ім. Лесі і Петра Ковалевих
при Союзі Українок Америки
пригадує, що реченець

Третього Наукового Конкурсу

НА ІСТОРИЧНУ ПРАЦЮ

закінчується

31 грудня 1972 р.

Темою її може бути якийнебудь відтинок історії України з позитивним державницьким навігненням. Наукове Жюрі проведе оцінку надісланих недрукованих творів і признає одну нагороду у висоті 400 дол. Твори надсилати у трьох примірниках на адресу Централі СУА:

Ukrainian National Women's League

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141

української науки — нпр. Гарвардом), створення інформаційного центру як для чужинської так і української публіки.

В інтересі ж ворогів української культури є недопустити до здійснення Музею і його праці.

Ми потребуємо Вашої моральної підтримки. Просимо зазначити цю Вашу підтримку поміщенням Вашого імені під цим листом і будете ПРИЯТЕЛЕМ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ.

За ініціативний Комітет:

Ізидора Борисова, Богд. Бойчук, Йосип Гірняк, Яків Гніздовський, Григорій Грабович, Олімпія Добровольська, Оксана Драйхмара-Ашер, Богдан Кравців, Лідія Крушельницька, Оксана Міяковська-Радиш, проф. Омелян Пріцак, Юрій Соловій, д-р Ігор Соневицький, Проф. Іван Фізер, Петро Холодний, проф. Юрій Шевельов.

ВІСТКА З ОСТАННЬОЇ ХВИЛИНИ

Почесними „Приятелями Українського Музею“ стали мейор Нью Йорку Джан В. Ліндзі та сенатори — Джейкоб В. Джейвітс і Джеймс Л. Баклі.

Дорогий друже! Ви докоряєте мені за довгу мовчанку, підозрюючи, що моє почуття до вас в розлуці прохолодило. Але, якби ви знали, що мені довелося за цей час пережити, ви б не кинули цього гіркого докору, який на відстані разить ще гостріше.

Тиждень тому загинула трагічною смертю єдина молоденька донька моєї сестри, моя племінниця, Мар'яна. Це сталося так потрясаючо несподівано, що я й досі не всилі усвідомити, що Мар'яни нема на світі, що вона вмерла.

Вночі задзвонив телефон і ми всі відразу прокинулися з почуттям якоїсь страшної катастрофи, якоїсь невідкличної біди. Не кажіть, що це мені тепер так здається. Правда, нічні телефонні дзвінки завжди тривожать, але цей дзвінок збудив навіть швагера за закритими дверима спальні, і ми разом, з різких сторін, кинулися до апарату. Швагер, глянувши на мене сполоханими очима, перший схопив слухавку. Я побачила, як він зблід, як затремтіло в нього підборіддя і враз захрип голос, коли він сказав у слухавку:

— Так... виїжджаю негайно.

— Що, що сталось, кажи, кажи нарешті! — почули ми розпачливий зойк ззаду. На порозі спальні стояла сестра. Я в своєму житті не бачила таких очей! Вони світилися на блідому, мов крейда, обличчі таким нестерпно тривожним світлом, що здалися мені червоними, хоча звичайно очі в моєї сестри карі.

Швагер намагався стримати тремтіння уст. Він підійшов до неї і з трудом підбираючи слова, сказав: „Тримайся, дорога, з Мар'яною трапилося нещастя... Автова катастрофа, вона... легко поранена. Це телефонували із шпиталю“...

За кілька хвилин авто винесло їх з двору, і я зосталася сама, навіть не встигнувши запитати, з якого шпиталю, з якого міста прийшла ця фатальна вістка. Що пережила за ці дні, ви зрозумієте, якщо

справді любите мене так, як кажете. Ах, як мені бракувало вас, мій дорогий, розумний, добрий друже! Я знаю, ви б мене підтримали в цей тяжкий час своїм співчуттям, своєю порадою...

З виразу очей швагера я зрозуміла, що його „легко поранена“ було сказане для сестри, що йому самому сказали щось страшніше, можливо, що Мар'яни вже нема в живих. Що тоді буде з сестрою, як вона переживе цей жах? Як я подивлюся на неї, гляну в її очі? Чим зможу полегшити її горе?

Два дні я чекала на вістку, але про мене, мабуть, забули. На третій день, в полудень, зателефонував швагер:

— Мар'яна померла, о 11-й сьогодні. Завтра будемо вдома.

У нього, мабуть, зсудомило горло і він поклав слухавку. Я стояла приголомшена, хоч і сподівалася цього. Потім сіла на канапу і в своїй пам'яті відтворила рік за роком усе прекрасне, чисте життя моєї племінниці, нашої Мар'яни. Воно ж бо пройшло у мене на очах, життя моєї хрещениці, моєї улюбленниці!

На столі у вітальні лежить наш сімейний альбом. Його дерев'яна оправа різьблена і інкрустована перламутром. Швагер захоплювався фотографуванням, і альбом вщерть виповнений по-мистецьки виконаними фотографіями членів нашої родини. Фактично — це альбом нашої Мар'яни, присвячений її зростанню, її визріванню, її перетворенню з дитини в дівчину.

Ось вона немовлятком на руках у сестри. Біленьке, пухнасте волосячко, нескрізь просвічене сонячними променями, творить золотисту авреолу довкола усміненого личка, пухкі рученята, простягнені вперед, наче ваблять, кличуть когось. „Мар'яна починає пізнавати світ“, — написано на звороті рукою сестри. Над цією фотографією я плакала довго і гірко.

Ось дворічна Мар'яна біжить за м'ячиком по всипаній жовтим піском доріжці. Видно, як непевно ступають невправні, хисткі дитячі ніжки. Ось-ось впаде! Це ще в Німеччині, в таборі, перед виїздом до Америки. Фотографувала, мабуть, сестра, бо швагер на фото наставляє руки, щоб підтримати доню, а вона біжить, сміючись і неначе намагається схопити щось розчепіреними пальчиками.

Ось Мар'яна вже в Америці. Затишна дитяча кімната, і вона з книжкою за низьким столиком. На голівці, ще по-європейському, великий бант, очі спокійні, чисті і уважні.

А ось Мар'яна школярка, в центрі гуртка своїх подружок, їхній незмінний ватажок, юна сумівка, відмінниця... Яке чудове, яке розумне личко! Це вже фотографував хтось у сумівському таборі. На звороті, ще непевною рукою Мар'яни старанно виведено: „Честь України готов боронити!“

Ллються, ллються нестримні сльози, на стіл, на альбом, на фото. Так, все своє життя вона боронила честь України, все своє коротке, щасливе життя!

А це фото зроблене по закінченні гайскулу. На кучерявій голівці чотирикутня шапка з золотою китицею, на плечах — темна мантія. Уся постать, струнка і тоненька, сповнена святкової урочистості.

А ось останнє, зовсім недавнє фото, зроблене в справжньому ательє, коли її обрали головою студентської громади. Тут Мар'яна вже дівчина, плечі по дівочому заокруглені, сміливо дивляться вперед, у майбутнє, темні, розумні очі. Не бачили ці очі страшної загибелі попереду!

Кусаю губи, бо хочу кричати з розпачу. Не хочу, не можу повірити, що вже ніколи не гляне вона на мене, не посміхнеться мені, не почую я дзвінкого: „Добридень, тіточко!“ Ніколи! — яке страшне слово!

Минуло кілька днів перше, як я змогла знову взятися за перо.

До зустрічі з сестрою я готувалася ретельно. Проквітнула кілька заспокоюючих таблеток, сховала до шафи альбом з фотознімками покійної. Коли у передпокої продзвенів дзвінок, знайшла в собі сили вийти, відчинити двері і прийняти в обійми худеньку поstattь сестри.

Ніхто з нас не плакав. Обличчя сестри наче застигло в трагічній неспорушності. Швагер був блідий і намагався бути спокійним, але його руки, коли він роздягався, трусилися, як у паралітика.

Ховали Мар'яну урочисто. Не було куди класти і ставити вінків. Юрма схвильованої, заплаканої молоді облягала похоронне бюро. Прекрасно співав український хор, були щирі, зворушливі промови... Сестру, яка знепритомніла, коли заспівали „Вічну пам'ять“, довго приводили до свідомости. Признатися, я гадала, що це було жорстоко: краще було б, щоб вона нічого не чула і не бачила. Сестра не плакала, але я боялася, що вона стратить розум. Вона з усіх сил боролася із своїм горем. Швагер виявився слабшим за неї. Ридання струшували ним, як буря мсгутнім дубом. Це було страшно.

Вже на другий день після похорону з'явилися якісь люди, що хотіли бачити сестру в якихось справах. Мені здавалося диким, які можуть бути справи після того, що сталося! Я просила їх зачекати, не турбувати сестру, але швагер сказав, що це буде краще для неї, відверне її від постійної думки про нашу жахливу втрату. Так і вийшло: за працю сестра вхопилася, як потопельник за соломинку і, здається ця „соломинка“ її врятувала від божевілля.

Тепер вона рідко буває вдома. Після роботи в бюрі, в неї інша, громадсько-політична робота, а цими днями вона виїздить в цих справах до Канади. І вдома вона дуже сумна, але спокійна. Тільки один раз, проходячи пізно вночі повз її кімнату, я чула, як вона тихо говорила до неї, до Мар'яни: „Дівчинко моя, моя незабутня, моя єдина. (Тут я згадала, що в неї над ліжком залишився висіти портрет покійної, який я забула

Рисунок Ліди Пясецької

захвати). Ми з тобою не тільки мати і дочка, ми з тобою одностудці, з'єднані одною ідеєю, одною метою, і цей зв'язок не порушила твоя смерть. Він сильніший за смерть. Ти вмерла, але та, для котрої ти жила і працювала, жива і буде жити вічно. І я працюю для неї і працюватиму до кінця моїх днів...“

Тут я мусіла тікати, бо не всілі була стримати ридань, що рвалися назовні. Я завжди любила сестру, подивляла її розум, її силу волі. Тепер я хилився перед нею в глибокій і щирій пошані. Вона для мене — героїня!

Вам, мабуть, тяжко, мій друже, я примусила вас пережити разом зі мною весь жах, весь біль того, що трапалося, але я не маю такої сильної волі, як моя сестра. Я не героїня, я просто собі жінка, яка й досі не опритомніла після жорстокого удару і відчуває потребу розділити з тим, хто є найближчий, тягар свого горя. Не гнівайтесь.

Ваша Ганна

П.С. Приїхати до вас тепер я не можу, бо мені соромно думати про своє щастя. Зрозумійте і зачекайте. Г.

Підвишка передплати

У попередньому числі ми повідомили наших читачок про те, що від 1. січня 1972 р. передплата „Нашого Життя“ підвищена до 7 дол. До цієї підвишки спонукує нас ріст цін паперу, друку і поштової оплати. Передплата, вплачена в останніх місяцях 1972 р. ще вносить 6 доларів.

Поштовий уряд перевірює тепер право видавництва на обнижену поштову тарифу і вимагає, щоб не висилати журналу читачкам, які залягають більш, як пів року. У зв'язку з тим ми вислали тепер відповідні пригадки. Всім тим, що не вплатають цієї належності, ми будемо приневолені стримати висилку журналу.

АДМІНІСТРАЦІЯ „НАШОГО ЖИТТЯ“

Містимо тут статтю Христі Волосянської, яку відчитала вона на „Живій газетці“, яку зорганізував 82 Відділ США в Бронксі-Нью Йорк дня 15 жовтня ц. р. Вона є студенткою 2-го року на Фордгам Юніверситі, де студіює політичні науки. Христіна є активною пластункою та членкою Студ. Громади. Хочемо знати, що і як думає наша молодь і тому містимо статтю тільки з найконечнішими змінами.

**
*

Одного дня по дорозі до школи один з моїх американських товаришів, з дитячою серйозністю запитав мене: „Міг би я з тобою оженитися?“

Маючи тоді повних сім років та мабуть пів голови вища від нього, я сказала: „Не могу з тобою одружитися, бо ти не говориш по українськи“.

Цей вісімлітній хлопець, дуже ображений, уже сильнішим голосом відповів: „Ну і не шкода. Ти за молода щоб бути мудрою, за слаба щоб грати бейзбол і не така гарга, щоб я для тебе трудився вивчати чужу мову“.

Етнічна проблема для пересічної української студентки в Америці є більше скомплікована ніж цей малий приклад. Сьогодні українська студентка мусить конкурувати із студентами, переконувати своїх батьків та і освідомити самій собі, що вона є така сама сильна, мудра і спосібна жити своїм індивідуальним життям як мільони інших студентів.

Ще заки дівчина вступить в коледж вона мусить застановитися над дуже трудними питаннями: одно — питання, чи я хочу дальше продовжувати свої студії, а якщо так, тоді вибрати найцікавішу для себе ділянку. Тут не повинні рішати батьки, чи матеріальна користь з даної професії. Студентка не повинна теж руководитися цим що дані студії є легкі або популярні.

В коледжі студентка стрічається з чужим середовищем, яке своїми поглядами є протилежне до її

виховання. Тому дуже часто може дійти до внутрішнього конфлікту. На приклад: що має вона зробити коли великий кінцевий іспит припадає на наше Різдво? Чи має святкувати згідно з традицією, чи здавати іспит? Або — чи повинна вона звернути професорові увагу коли він неправильно навітлює українську історію, а вона знає, що від цього може потерпіти оцінка її іспиту?

Соціально українська студентка також чується нова і непевна серед нового університетського оточення. Підчас студій вона нераз входить у ближчий контакт з чужим товариством, що буває причиною непорозуміння в українських родинях. Стремління задержати українську ідентичність часто стримує міжнародне студентське життя.

В чужому світі українська студентка часто стрічається із зацікавленням других студентів українською культурою і звичаями. Мусить терпеливо вияснювати головні події нашої історії, пояснити наші звичаї, релігійне життя ітп. Студент тільки здвигне раменами коли порушують тему пиріжків, вишивок чи українських страв, але студентка мусить мати на ці теми добру відповідь.

Кожний нарід плекає свою мову в письменстві і журналістиці. На жаль більшість наших студенток не має досить часу на те щоби продовжувати читання української лектури чи преси, передусім тому що є обтяжені читанням шкільних книжок. Друга причина це те, що зміст української літератури і преси є далекий від нашого життя.

Оплата за науку в університетах та коледжах різко піднеслася. Безплатні школи до тої міри змінилися, що треба думати про приватні коледжі. Часто дочка почувається до обов'язку помогти родичам оплачувати науку в такому коледжі і рішається підчас студій працювати.

Батьки чомусь часто думають, що коштовна і краща освіта для дочок непотрібна, бо вони і так

вийдуть заміж і ніколи свого знання в житті не використають. Але ми знаємо, що дістати диплом з доброго коледжу не легко і коштовно. Я певна, що мало хто з моїх ровесниць буде такий, що вложивши стільки труду, щоб одержати диплом — не буде з нього користати. Багато зпоміж нас все ще вважають, що учителька, медсестра і секретарка це одинокі жіночі професії. Алеж модерний світ змінився і ми бачимо потребу жінок-лікарів, адвокатів та інших професіоналісток.

Студентка хоче бути самостійною. Вона хоче вибрати собі своє товариство, свої ідеали, свою професію. Вона хоче брати активну участь в українському та американському політичному житті. Українська спільнота, що так завзято пропагує самостійницькі ідеї повинна зрозуміти і піддержати індивідуальні стремління української студентки.

МУЖЧИНИ ВНОСЯТЬ СКАргу ЗА ДИСКРИМІНАЦІЮ

Як це подав „Нью Йорк Таймс“, 25-літній Джан Гріффіс подав скаргу до Комісії Прав Людини на пекарню, в якій п'ять і пів року смажив пампушки, за те, що його звільнено з праці за довге волосся. Коли власник фірми зажадав від нього, щоб підстриг своє довге до пліч волосся — Джан звернувся спершу до Сівіль Лібертіес Юніон, де веліли йому носити сітку на волосся, так як носять жінки при цій праці. Помимо сітки, власник дальше вимагав від нього, щоб волосся втяти, а вкінці звільнив Джана з праці. Комісія Прав Людини веліла заплатити Джанові 2,775 дол. відшкодування та прийняти його знову до праці, але Джан у міжчасі вивчив звання механіка.

Це, як досі, другий випадок скарги мужчини за переслідування-дискримінацію з приводу статі. Перший — це справа працівника, якого завданням було приймати телефонічні замовлення від жінок. Клієнтки пожалувалися, що їм соромно подавати мужчині свої виміри навіть телефонічно, тож фірма звільнила його з праці.

З листів до Редакції

Навіщо нам Фемінізм!?

Дорога Пані Редакторко!

Ще в червні появилася в журналі „Сучасність“ стаття д-р Марти Хом'як п. н. „Навіщо нам фемінізм“. У статті порушені старі, а завжди живі та актуальні, питання ролі і завдання жінки.

Я не передплатник „Сучасности“, не інтелектуаліст, щоб реагувати на цю статтю в „Сучасности“, але як довголітній член Союзу Українок у краю і на еміграції і передплатник Нашого Життя від самих початків, надіюся на право забрати голос у справі, яка торкає саму суть нашої організації і нашого журналу: українську жінку.

Приємно, що молода людина звертає так пильно увагу на складну проблему виховання молодого покоління і задержання його при українстві. Тепер молоді люди по більшій мірі перебувають у райських садах: поезії, музики, малярства і т. п. Мені нераз було дивно, що майже ніхто не пробує своїх сил у публіцистиці, прилюдних виступах, промовах і т. п. Пригадується, з яким подивом ми слухали наших бесідниць, як сенаторку Кисілевську, посолку Рудницьку, Багрянівську, Селезінкову, Блащуківу і багато других. Бачили, як їх слова будили уми й серця, додавали людям сил до праці, до посвяти. В Америці теж не треба довго шукати за прикладами, як ось: Олена Лотоцька, Маруся Бек і багато других. Тож відродно спостерігати, що й у цій, здавалося б, забутій ділянці почувся новий голос.

Авторка із загально-історичної перспективи, телеграфічно-блискучим стилем, мов гострим світлом рефлектора, кидає в очі читачів проєкт ролі української жінки в теперішніх часах на еміграції. Її висновок зовсім правильний: мати в першій мірі відповідає за розвій дитини. Але чи для цього треба ще фемінізму і високо освіченої матері — це вже дискусійне питання. Пригадую тільки відомих ноторичних патріоток польок під час т. зв. розборів Польщі.

А зрештою пані Марта непотрібно вломлюється у відкриті двері. Жінка

*) Наголовок статті д-р М. Богачевської-Хом'як у журн. „Сучасність“ за червень 1972 р.

давно осягнула всі права, за які борилися феміністки і тільки від неї самої залежить, чи і як вона їх використовує. У нашій спільноті феміністичний рух не був ніколи в моді. Про це говорить відчуження Наталії Кобринської чи непопулярність такої особистості як Мілени Рудницької. Та хоч офіційно ми відкидали фемінізм, то українська жінка йшла з духом часу, вкладаючи свою живу участь у всі ділянки української культури, включно з організованим життям українців. Напевно діяли і діють підсвідомо духові сили доісторичного магріярхату.

Навіть і тепер, у час „понурий і хмарний“ — на жіночому фронті стоїть кріпко твердиня „СФУЖО“ з цілою армією „тихих і невтомних робітниць на народній ниві“. Вже кілька поколінь передає з рук до рук гордий прапор жіночих організацій із живими завжди гаслами, випрацьованими рамками і програмами, новими й актуальними ідеями і починами, раді привітати кожний відкритий ум для ініціативи і поради, кожну нову пару рук до праці.

Молоді пані! Нам не треба фемінізму. Нам треба ваших молодих вишкolenих умів, вашого молодечого запалу. Хто хоче, нехай розвиває свій ум та індивідуальність. Але всі мусимо плекати патріотизм і почуття обов'язку. Всі мусимо творити в наших сім'ях твердині українства!

З правдивою пошаною

Бабуня

*

Дорога Бабуно та милі читачки Нашого Життя!

Дуже дякую Вам за листа. Стаття д-р Марти Богачевської в „Сучасності“ напевно викликає різні міркування, хоч би тому, що в ній на чотирьох сторінках порушено фактично багато проблем, які виходять поза рамки цього, що ми звичайно окреслюємо фемінізмом. Вашого листа містимо з приємністю, але теж із „вирахованням“, бо надіємося, що за ним можуть прийти дальші листи читачок, а теж ми запросимо декого, щоб з'ясував свій погляд на цю справу.

Широ вітаю —

Редакторка НЖ

РІВНІСТЬ ДЛЯ ЖІНОК У ЗСА

Цього року Конгрес ЗСА затвердив поправку до Конституції, яка говорить про рівні права для жінок. Проєкт цієї поправки лежав у Конгресі понад півстоліття і перейшов у Конгресі щойно вліті минулого року; остаточно Сенат затвердив її в березні 84 голосами проти 8. Тепер повинно ратифікувати цю поправку 38 Стейтів, але вистане $\frac{3}{4}$ підписів, щоб ця поправка стала законом. Реченець ратифікації, теоретично, 7 літ. Два роки після ратифікації поправка буде введена в життя. Наслідком цієї поправки:

1. Біля 1,000 правних приписів у Стейтах стане неважними, більшість із них мала ніби то за завдання охорону жінки.

2. У професіях, де дискримінація на ділі таки існує, треба сподіватися вирівняння заплати і можливості швидшого авансу для 32,7 мільйонів жінок, які або вже працюють, або ввійдуть в „армію працюючих“.

3. Багато таких становищ, як, наприклад, водії важких вантажних авт, стануть доступними теж для жінок, а право, досі обов'язуюче, окреслювало цю працю як чоловічу.

4. Зміни в роздодовому праві, як, наприклад, що жінки частіше будуть платити аліменти, чоловіки матимуть більше можливостей дістати право опіки над дітьми, відповідальність за удержання дитини не буде вже конечно приписувана чоловікові.

5. Не будуть можливими деякі дискримінуючі практики, як, наприклад, що в деяких Стейтах жінкам заборонено було торгувати землею, провадити підприємства.

6. Деякі зміни зайдуть теж у соціальному забезпеченні.

Деякі опоненти передбачають хаос у судівництві, коли ця поправка стане обов'язуючою. Що буде з правом материнства і т. п.? Оборонці цієї поправки твердять, що багато таких законів буде обов'язувати далі.

~~~~~
ДЛЯ ШКОЛИ Й ДОМУ
к о н е ч н о п о т р і б н и й
СПІВАНИК-ПОСІБНИК
РІДНА ПІСНЯ

70 пісень із нотами
для дітей дошкільного віку
в тому також співо-гри

Ціна 3 дол.

Замовляти в Централі СУА

ЗА КУЛІСАМИ СТУДІЇ Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

До збірної розмови-гутірки з учасниками Студії Лідії Крушельницької спонукали мене дві події. Інтерв'ю, заплановане до цього числа, з т. зв. „об'єктивних причин“ відпало. Це перше. Друге — це те, що я найшлася поміж тими 800-ма глядачами, яким удалося побачити ньюйоркську прем'єру п'єси Черкасенка „Казка старого млина“ (біля двісті осіб відійшло від каси без квитків) та живо оплескувати групу юних акторів із Студії п. Лідії Крушельницької, ну, й, очевидно, її саму. Під цим ще „теплим“ враженням я вприсилася на зустріч. Відбулася вона в одній із залів Народного Дому, де звичайно відбуваються лекції та проби цієї групи.

Було їх там сімнадцять, отже були не тільки ці, що у п'єсі виступали, але теж інші учасники Студії. Є між ними такі, яких ще малими записали до Студії батьки, інші поступили сюди пізніше, або були тут дітьми, а після перерви знову стали учасниками. Деякі вписалися тут, якраз у зв'язку з виставою, напр. „Лісової Пісні“, а навіть два зовсім свіжі „набутки“, з'єднані для „Казки“, але і ці й ті уже залишаться тут. Усі виступали малими з декламаціями, або грали у шкільних, властивих і т.п. виставах. Із двох дівчаток, яких малими вписали батьки, одна пояснює, що була „боягузкою“ і батьки записали її, щоб стала відважнішою. А чи тепер має трему?

— Так, перед виставою, особливо як починаю псвтрятати ролі і видається, що все забула. Але на сцені трема зразу проходить.

А інші учасники. Як у них із тремсю? Один прямо відповідає, що він „дуже мало нервовий“. Має він ще одну товаришку, яка не має тремі. Інші мають трему перед виступом, навіть день перед виставою, але коли стануть на сцені — трема зникає. Один твердить, що має трему на кінці виконання ролі.

Мені цікаво, який вплив має Студія на їхню мову, чи влегшує її в слові і в читанні.

Ті, хто ходить сюди від мало-го, не можуть виділити впливу студії на їхню мову, бо ж це йшло рівнобіжно з розвитком мови в домашньому оточенні. Це саме з читанням українських книжок. Інші твердять, що Студія причини-

Сцена із „Йоанна жінка Хусова“
Scene from "Joanna Chusow's Wife"
performed by L. Krushelnicka's
Studio

лася до збагачення їхньої мови, а один ствердив, що Студія передусім навчила їх правильно вимовляти. Це всі одногolosно потверджують.

Інша річ із читанням українських книжок. Тут гутірка оживляється. Найбільш скрайний цей, хто твердить, що не читає, бо не має доброї української прози. Інші тільки стверджують, що нема в нашій белетристиці таких тем, які сучасну молодь цікавлять. Розмова сходить на болочу тему школи українознавства. Хтось стверджує, що якщо на початку не заінтересувати літературою чи лектурою, а опісля ще раз подати це, хоч би й у більш цікавий спосіб, то це вже не може заінтересувати. Тематика лектур нав'язує до ми-

нулих подій, ситуацій, а вони не хочуть жити тільки минулим.

Коли ж хочу знати, які автори подобаються, то студент, який консеквентно до свого попереднього твердження, що української прози нема — заявляє, що не читає українських книжок. Приходить на думку, що якщо не читає, то звідки може знати, що ця проза погана? Інші відповідають, що читають мало, бо нема часу. Новіть є такий погляд, що формат книжок завеликий. Якби були у формі кишенькових видань, можна б читати „по дорозі“.

Які українські автори найбільше знані і люблені?

Показується, що це Леся Українка та Шевченко, позатим хтось згадав Стефаніка а цей і той Лепкого, Коцюбинського, Марка Вєвчка, із нових Самчука „На твердій землі“, ще з поезії Ліну Костенко.

Приходить на думку: це гарно, але це ж класика. Невже не доходять до молоді усі другі? Висчисляти тут годі, але ж скільки добрих книжок існує поза цими? Може вина чи радше причина такого відношення молодих читачів у тому, що не вміємо їм ще від дитинства дати таку українську лектуру, яка відповідала б їхнім заінтересуванням. Крізь оживлену гутірку, яка хвилями не дає можливості ловити поодинокі слова, пробивається таки один дівочий голос:

— Передусім треба хотіти читати, а навіть і говорити по-українськи.

Із чужомовної літератури прізвища, що падають у відповідь на питання, яких авторів люблять, повторюються Стайнбек, Лавренс, Вільде, Камю, Кафка. З поетів повторюється у відповідях — Фрост.

Але ж пора мені повернутися до головної теми — тобто до п'єси. Спершу питаю про спосіб праці Студії. Є тут три групи: найменших із початкової школи (около

30 учасників), а далі середношкільників (ок. 15 уч.) та студентів (ок. 20 осіб). Наука починається від вимови голосівок та шестівок — через цілу абетку. Ось і таємниця, звідки походить ця вимова, яксі потрохи завидую тим молодим людям. Після цього вже йдуть деклямації, рецитації та вистави. Досі Студія має на своєму „рахунку“: „Летючий корабель“, „Голуба хустина“, а далі в часі Шевченківських святкувань „Невольник“, „Великий льох“, а там Лесі Українки „Лісова Пісня“ та драматичні картини, які ми слухали минулого року, а тепер найновіша п'єса Черкассика „Казка старого млина“.

Розпитую, в яких ролях почувалися краще?

Стилізовані п'єси гамують свободу рухів на сцені, та й римова на мова трудніша, так що в останній п'єсі чуються певніше.

Чи трапилося забути текст?

О, так! У прозі можна це заступити власними словами. А у віршованому тексті як помилися! А Уля раз згубилася (мабуть, у „Лісовій Пісні“) і тоді, рятуючись, повторила декілька стрічок вдруге.

Молоді актори сміються. — Уля видно зробила це без задержки зручно так, що крім цих, хто був на сцені, ніхто помилки не заува-

Сцена із „Боярині“ у виконанні Студії Л. Крушельницької
Scene from „Boyarynia“ performed by L. Krushelnyska's Studio

жив. Навіть пані Ліда, про це тепер вперше дізнається. Видно, в цьому моменті її увага була відвернена.

Думаю, що це добре свідчить про підготовку — така притом-

ність ума. Пригадую собі, що коли одна з молодесеньких балерин п. Рєми Прийми-Богачевської поховзулася на розлитій на сцені оліві і впала, вона миттю встала і танцювала далі. Це теж доказ доброго вишколу.

А як шла підготовка цієї п'єси?

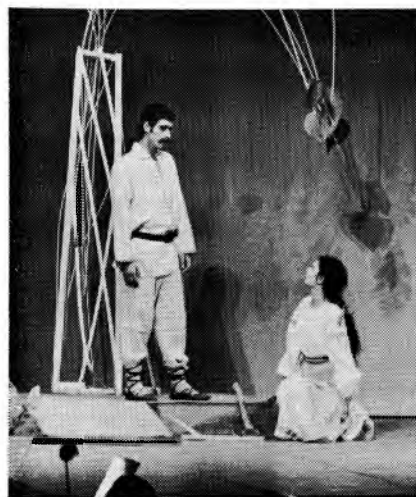
Почали її підготовляти в березні. Біда у тому, що троє акторів відпало. Перша — це Уляна Ільницька, яка мала грати Казку, а виїхала до Англії (на вимінні студії) — її роль взяла Наталка Чума. Відпав, і то в останній хвилині, той, хто мав грати подорожнього. Тоді цю роль взяв, признаний до ролі старого мельника, Орест Кебало. Порятунув тут професійний актор п. Роман Тимчук, який став дідом-мельником. Це саме було з ролю Трохима, якого погодився грати, теж актор УТА, Данило Серна.

Пані Ліда переходить до обговорення п'єси і я з цікавістю прислухаюся.

Практично ніколи не бачила вона їх усіх в цілості перед собою, бо репетиції відбувалися у невеликій залі в Народньому Домі. Не було правдивої генеральної проби з декораціями на сцені. В останній хвилині Тарас Гіряк (його було сформленню) зміняв уставлення станків. Ця сама структура, але інакше уставлені станки, або уставлення „трави“ і каміння — це для акторів велика різниця.

— Я задеревіла з остраху, — каже п. Лідія — коли довга сукня одної з дівчат зачіпила за траву. Видавалося, що погягне все це за собою.

В загальному в цих обставинах „діти“, — як звертається до молодих студентів п. Лідія, — зробили все, що могли. Але мистецтву ніколи нема границі, кінця, і не можна сказати, що щось є завершене, бо завжди можна зробити ще краще, більше. Можливо, що п'єса втратила на деталях, але на загальному темпі виграла. Говорить про конечність вправляти голос, орудування ним. На пробах у невеликій залі не мається почуття віддалі. Нераз казала їм, щоб старалися „пробити голосом стіну“, але це важко зробити уваюю. А вони ні разу не чули себе у великій залі, де є простір значно більший. Далі обговорює деталі.

Сцена з „Лісової Пісні“ у виконанні Студії Л. Крушельницької
Scene from „Forest Song“ performed by L. Krushelnyska's Studio

Каже, що Наталка Чума мусіла дуже багато працювати, щоб проробити роль, яка не є зовсім по її вдачі, не до її „его“, але грала персконливо.

Теж Вагнер — Ігор Раковський був добрий, хоч можна б деякі місця поглибити. Приємною несподіванкою було це, як заграв „подорожнього“ Олег Кебало, який недавно дістав цю роль і на пробах не був добрим. Хвилину сміху викликає згадка про його глибоко насунену шапку — чи це було добре, чи ні?

Пані Лідія говорить про це, що коли слухають репліки, повинні реагувати на це рухом тіла, ще заки почнуть відповідати словами. Ще звертає увагу на голос, у когось надто різкий, у іншого тихий.

Слухаю цієї, таки гострої, критики, яку з увагою вислухають, але рівночасно спостерігаю незвичайну дружню, довірливу атмосферу. Деякі моменти викликають сміх чи жарт, як, наприклад, коли починають відповідати словами своїх роль. Почуття гумору не заводять.

Чи в цій атмосфері треба питати, чи люблять приходити до Студії? Зайвим теж було б питання, як серед них почувуються два старші, професійні актори — панове Роман Тимчук та Данило Серна. Молоді прийняли їх появу (Закінчення на обгортці)

З таким кличем Союз Українок Америки розпочав кампанію допомоги незаможній українській молоді в Бразилії.

Цю допомогу вже кілька літ уділюють наші Відділи дівчатам-стипендисткам. Маємо тепер 14 стипендісток різного віку й у різних школах Бразилії. Але це замале число, щоб заважило на долі нашого поселення. Не хочемо й не можемо навантажувати наших Відділів дальшими стипендіями, бо вони мають поважні зобов'язання супроти своєї організації і свого власного поселення. Натомість є багато українських патріотичних родин у ЗСА, що напевне охоче підтримали б своєю стипендією українську дитину в Бразилії і помогли б їй здобути освіту.

Отже в нашій кампанії звертаємось до тієї жертвенної української одиниці. Ще в Рідному Краю була традиція опікуватися здібними, незаможними учнями гімназії, щоб скріпити верству нашої інтелігенції. Продовжуймо її й на новому поселенні!

Придільнення учня(ниці) й пересилка грошей ітиме через Централю СУА. Однак спонзор має змогу увійти безпосередньо в контакт із своїм підопічним, дістаючи його знимку й адресу. Стипендія вносить 150 доларів річно для учня(ниці), а 200 дол. річно для студента(ки). Початок шкільного року в Бразилії припадає на січень, отже вже тепер слід зголошуватись на уфундування стипендії на 1973 р.

Такі жертвенні одиниці, що не є в спроможі перебрати цілорічної опіки над дитиною в Бразилії, могли б скласти пожертви на Стипендійний Фонд, з якого Централь СУА виплачує допомогу тим студентам, що не мають своїх індивідуальних спонзорів.

Отже до Вас звертаємось — жертвенні українські люди! Розсилаємо заклики і просимо виповнити залучені заяви! Українська дитина в Бразилії чекає Вашої помічної руки!

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЖЕРТВА

З нагоди спеціальної вечірки, що її влаштував 55 Відділ СУА в Лос Анджелесі для відзначення мого 80-ліття складаю 20 дол. для старших віком українок у захисті старих у м. Кельні, Зах. Німеччина.

Антоніна Винницька
Лос Анджелес

Із листів до редакції

Чи може бути більш шляхетне діло?

Заклик СУА до українців у ЗСА — допомагати поодиноким учням і студентам обох статей — дітям родин менше заможних наших хліборобів у Бразилії, заслуговує на повну піддержку.

Чи може бути більш шляхетне, гуманне і християнське діло, як допомогти молодій людині на її життєвому шляху, і то допомогти може й у вирішальний спосіб. Чейже перед людиною з освітою відкриваються зовсім нові форми життя, росту і можливості впливу на інших і на життя громади.

Допомогти молодому учневі, чи учениці до такого росту — очевидно, якщо вони того прагнуть — це не тільки обов'язок, але й нагода зробити власне життя змістовнішим. Не лише „бідні“ повинні бути вдячні за вчинене добро, але й „багатші“ добродії повинні бути вдячні, що ці перші дають їм нагоду практично виявити любов до ближнього та плекатися свої моральні чесноти. Як зубожиллим було б життя, якби не було нагоди й потреби робити щось добре для другої людини.

З тих кількохсот українських учнів і студентів можуть вийти талановиті творці вартостей нашої культури, керівники життя наших громад у Бразилії, чи деінде в світі.

Ми певні, що в Америці знайдуться сотні українців, які схочуть перебрати таку матеріальну опіку над поодинокими учнями і студентами у формі 150—200 доларів річної допомоги. Рівночасно вони знаходитимуть час і охоту листуватися з ними, виявляючи перш за все своє особисте зацікавлення до них, інформуючи їх про життя наших громад тут, збуджуючи в них зацікавлення загально-українськими справами і тим самим зв'язуючи їх тісніше з життям усієї української спільноти.

Ми теж зголошуємось до цієї акції: ми хотіли б оплачувати щороку кошти навчання одного учня (150 дол.), починаючи з січня 1973 р.

Марта і Богдан Цимбалісті
Джеймсбург, Н. Дж.

Коли в Вашій місцевості немає Відділу СУА, зберіть гурт жінок, щоб його заснувати. Для цього потрібно 10 одиниць, що хочуть жити організованим життям.

Наші градуантки

Окружна Рада СУА в Ньюарку подала список молодих дівчат і жінок, що закінчили вищу освіту в 1972 р. Вітаємо їх із цим успіхом! Список зладила містогорова Надія Бігун, якій складаємо щирю подяку.

Квітка Семанишин, студії психології в Стейтовому Монклер Каледжі із ступнем магістра. Продовжує студії.

Анна Спас, студії педагогії в тому ж каледжі із ступнем ВА.

Ірина Ляшук, студії біології в Ратгерському Університеті в Ньюарку, із ступнем BS. Розпочала студії медицини в тому ж університеті.

Мотря Лебедь, студії психології в тому ж університеті із ступнем ВА. Готується до магістерії.

Дарка Кравець, студії історії в тому ж університеті із ступнем ВА.

Оксана Вальчик, студії психології в тому ж університеті із ступнем ВА.

Оксана Ференц, студії педагогії й російської мови в тому ж університеті із ступнем ВА. Готується до магістерії.

Марта Загайкевич-Куць, студії психології в Нью-Йоркському Університеті із ступнем BS. Готується до докторату в клінічній психології.

Марія Демчук, студії економії в Стейтовому Ньюаркському Каледжі із ступнем ВА. Готується до магістерії.

Оленка Тимко, студії психології в тому ж каледжі із ступнем ВА.

Дарка Гера, студії педагогії в тому ж каледжі із ступнем ВА.

Стефанія Ференц, студії медсестри в Школі Піклувальниць св. Вінкентія в Монклері. Почала працювати.

Рома Блакида, студії англійської мови в Блумфілд Каледжі із ступнем ВА.

Доповнення до списку градуанток з Округи Дітройту надіслала п-ні Станислава Гайда, секретарка. Список градуанток тієї Округи був поміщений у вересневому числі. Вітаємо молодих пань із таким успіхом!

Оксана Скипакевич, студії славістики у Вейн Університеті в Дітройті із ступнем ВА. Продовжує студії і викладає на тому ж університеті. Дочка членки 76 Відділу СУА.

Марія Баран-Лазарчук, студії англійської літератури в тому ж університеті із ступнем ВА. з відзначенням. Одержала стипендію на студії бібліо-

НОВІ КНИЖКИ

Дарія Ярославська: Під чужі зорі. Роман. Трилогія „Повінь“, 3 частина. Укр. В-во „Добра Книжка“. Торонто 1971. Ст. 258.

Врешті трилогія „Повінь“ знайшла в цій книжці своє завершення. І коли широкое плесо другої частини („Острів ДіПи“) відзеркалило ціле середовище нашої еміграції з усім її змаганням, то в цій частині дія пливе вже поодиноким руслом, немов рукавами однієї ріки. Розгортається життєва драма жінки, що не може заключити другого подружжя і молодій дівчині, що її вибраний живе під прибраним ім'ям. Короткими мазками списані тут етапи влаштування людей „Повені“ на новому поселенні. Знаходять тут вияв мрії і прямування людей, що покинули свою Батьківщину заради неї самої.

Трилогія „Повінь“ — це широка картина шляху нашої еміграції. Тут авторка підчинила психологічні сплети людської долі збірному почуванню спільноти. Але кожен том трилогії, а в тому також і цей, завершена цілість, що дає погляд на цю частину шляху.

Оксана Керч: Такий довгий рік, 1971, В-во „Гомін України“, Торонто. Обгортка мистця В. Ласовського. Ст. 304.

Врешті дочекався читач повісти на тему еміграції. Тут у часовому розмірі одного року змальоване середовище нашого поселення з невідмінними своїми змаганнями й труднощами. Майстерно схоплені постаті, що повторюються в кожному осередку. Між ними височить постать поета, що пере-

текарства в тому ж університеті. Є членкою 81 Відділу США.

Оксана Нарожняк, студії психології в тому ж університеті із ступнем ВА.

Ірина Антоніна Перецька-Олійник, студії педагогії в Стейтовому Університеті в Ленсінгу. Працює як учителька і думає продовжувати студії. Дочка членки 81 Відділу США.

При даних **Мар'яни Лісківської** в ч. 7 Н. Ж. було пропущено, що вона ступінь ВА одержала з відзначенням. Дочка Олени Лісківської, місто голови Окр. Ради США в Дітройті.

ПОДЯКА

Широ дякуємо всім, хто взяв участь у Панахиді і Похоронних Відправах та супроводив у послідну дорогу нашу Матір бл. п. **Анастасію Кушнір**, як теж усім, хто зложив жертви на Служби Божі та датки на різні цілі замість квітів на її могилу.

У її пам'ять складаємо 100 дол. на „Запасний Фонд Нашого Життя“ та 100 дол. на купно дому США в Нью Йорку.

Дочки:

**Іванна Рожанковська
Ірена Кушнір**

кликуються з громадським діячем нового покоління. Дещо схематичні жіночі постаті доповнюють картину. Дія розгортається докруги придбання нового спільного громадського будинку та переборення відосередних сил у нашій громаді. Головною перешкодою авторка вважає советофільську тенденцію деяких громадських діячів. Цікаво, що найбільш переконливо змальована між ними жіноча постать у протиставленні до чоловічих. **Л. Б.**

КНИЖКОВІ ВИДАННЯ 1971—1972

При нагоді відкриття виставки книжок, яку влаштувала в часі Конгресу УККА Окружна Рада США в Нью Йорку, виготовлена п-ні Любою Волинець бібліографія виявила, що впродовж двох років вийшли книжки, які можна розпреділити, як слідує:

24 книжки присвячені політичним, суспільним та історичним подіям, у тому числі 7 книжок неукраїнською мовою.

11 книжок — мемуари і спогади.

10 книжок — літературознавство, в тому числі 4 іншими мовами.

15 книжок присвячених релігії, в тому числі 4 книжки іншими мовами.

33 книжки — прози, поезії, драми.

11 книжок — мистецтво, музика, театр.

4 книжки — мовознавство, в тому числі 3 книжки іншими мовами.

Крім цього було видано 29 книжок різного характеру, в тому числі 9 іншими мовами.

ВІДНОВІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ!

Замість квітів

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. інж. Олеса Пежанського складаємо 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

29 Відділ США в Шикаго

З ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО відійшов на вічний спочинок бл. п. Омелян Крук, дорогий чоловік нашої Союзянки. Як нев'яучий вінок складають на Фонд Укр. Церкви в Потребі 20 дол., а рідні Покійного вияв глибокого співчуття.

Членки 33 Відділу США ім. Лесі Українки в Клівленді, Огайо

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Марії Когутяк, голови Окр. Ради США, складаємо 50 дол. на Фонд Укр. Церкви в Потребі

49 Відділ США ім. Ольги Басараб, Бофало, Н. Й.

У П'ЯТИЛІТТЯ смерті першої голови Гуртка Книголюбів ім. Наталени Королевої у Філядельфії, незабутньої пам'яті Ольги Фацієвич, складають 15 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Членки Гуртка Книголюбів у Філядельфії

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на далеку могилу бл. п. сотн. Осипа Навроцького складає 5 дол. на Фонд П'ятсот

Лідія Бурачинська, Філядельфія

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Анастасії Кушнір, матері Іванки Рожанковської й Ірини Кушнір, складає 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Ірина Качанівська, Філядельфія

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на далеку могилу бл. п. Теклі Кишакевич, яка померла в Аргентині, складаю 14 дол. на Запасний Фонд Н. Ж.

Олена Волошин, Бруклін

У ДРУГУ РІЧНИЦЮ смерті нашого невіджалуваного батька, тестя й дідуся бл. п. Івана Дороти, кол. директора ПСК у Жовкві, жертвую дві передплати Н. Ж. для незаможних українко-бабунь.

Елисавета Казимира, Ріджайна

У ПАМ'ЯТЬ покійних Павлини і Василя Василькових складаю 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Любомира Мокій, Вотервліт, Н. Й.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Емілії Стасюк з Бофало складаю 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Стефанія Чайковська, Галівуд

Голос Союзянки

До фінансової політики нашої організації

З цікавістю прочитала я звіт і постанови Річних Зборів Гол. Управи СВА. Дуже важливо, щоб кожен Відділ їх проаналізував і в своїй праці старався їх здійснити.

На перших повакаційних сходинах у нашому Відділі прочитано касове зведення фін. референтки О. Муссаковської і доповідь містоголови Гол. Управи Осипи Грабовенської на тему „Фінансова політика нашої організації“. Як зведення, так і доповідь дали глибоку аналізу неправильної господарки Відділів. Це все має свою причину в минулому та й свідчить про слабе прив'язання членства до цілей і програми своєї власної організації.

Вже від довшого часу чулось тут і там на зборах Округ поодинокі делікатні натяки на неправильну грошову господарку у Відділах. Попри щедри датки на різні громадські цілі, Відділи забували про потреби своєї власної організації, до якої належать, і про яку повинні в першу чергу дбати. Деякі Відділи вважають, що з вплатами „обов'язкових вplat“ до Централі вони вже сповнили всі свої обов'язки. На жаль, на сторінках „Нашого Життя“ читаємо, що не всі Відділи вив'язуються навіть із тих мінімальних обов'язків, вважаючи їх тягарем. На цю тему були свого часу критичні голоси на сторінках „Нашого Життя“, але в практиці це не мало більшого впливу на зміну настанови поодиноких Відділів.

Отже вже настав час, щоб ясно на-світлити цей недолік нашого організованого життя. Треба привітати голос критики і рішуче становище, що його зайняла відносно цієї проблеми Гол. Управа СВА. Багато з нас не зуміло усвідомити собі, що кожна членка СВА може, а навіть повинна, бути доброю парохіяночку своєї парохії і тільки як парохіянка для неї працювати. Цю окремішність праці в двох секторах, як членки СВА і як парохіянки даної парохії, кожна з нас мусить передумати і зрозуміти. Цю працю можна дуже добре розділити. Пригадаймо собі, як наші матері на рідних землях належали і до релігійних товариств, і жертвенно працювали для „Рідної Школи“, „Просвіти“, інвалідів, політичних в'язнів і т. д., а крім того належали й до Союзу Українок, давали великий вклад своєї пра-

ці і завжди знаходили час для неї. Йдім їх слідами і зуміймо відділити напрямні праці однієї організації від другої.

Зіставлення звітів фінансової референтки (на підставі звіту тільки 75 Відділів) „вийшло цікаве“. Числа є дуже вимовні і може це зіставлення, яке дало нам наглядний образ нашої господарки, вкаже нам правильний шлях. На цю тему на ширших сходинах Відділу потрібна виміна думок, а передусім правильна настанова Управ, яка надає напрям праці. Управа Відділу повинна реферат п-ні О. Грабовенської „взяти собі до серця“ й відповідно при кожній нагоді впливати на зміну настанови і поглядів Союзянок у практичній дії. Це забере часу, але вірю, що послідовність дасть вислід. Тільки велика кількість свідомого членства продовжить живучість нашої організації.

Жертвенність декотрих Відділів на „Наше Життя“ є мінімальна (по 15 або 20 дол.), тоді коли із звітів бачимо, що в касі зберігається тисячі. На що чекають ці гроші? Очевидно, що Головна Управа мусіла вказати Відділам правильний напрям господарювання фінансами, а нашим обов'язком (Відділів), як низових клітин, є реалізувати напрямні постанови Головної Управи.

Союзянка

Із листів до Редакції

Дружко чи старший боярин?

Перечитуючи у вересневому числі Н. Ж. допис Н. Чапленко „Весільне печиво“, я звернула увагу на таке:

Про весільний коровай там написано, що його крає і роздає гостям **дружко**, а в дужках зазначено (старший боярин). Але дружко і старший боярин то не є той самий чоловік. Як пояснює словник Грінченка, дружко — це одружений родич молодого, що буває розпорядником весілля. Він мусить знати всі традиції та згідно з ними провадити цю врочистість. Він і не говорить там звичайною щоденною мовою, але виголошує спеціальними висловами, напр.: „Старости і пани підстарости! Благословіть молодих з-за столу встати та вийти з хати на двір погуляти!“ А старший боярин — це парубок, що при вінчанні тримає над головою „молодого“ вінець і під час усього весілля він при „мо-

лодому“, як найближчий приятель та охоронець.

За НЕПУ, коли ще не так переслідували релігію й усі традиції, мені довелося бути на весіллі в селі, де бабуся притримувалась старовинних традицій і наставляла всіх, як що робити. Там, я пам'ятаю, чула жартівливу весільну пісню, що її співали дружки, коли дружко краєв коровай:

**„А дружко коровай крає,
Семеро діток має,
Та всі з калитами
Коровай розхватали...“**

Л. Дончук, Філядельфія

Потрібне назовництво

Дивує мене, чому деякі пані (це вже вдруге) завзялися „зрубити“ рубрику куховарських назов у Вашому журналі. Вона не забирає багато місця, а, на мою думку, потрібна й дуже корисна. Це один з успішних засобів засипувати оцей „мовний“ Збруч, що нас досі ділить, на еміграції ще може більше, як на рідних землях. Друга користь рубрики — це єдина можливість очищувати наше побутове назовництво від численних накинених росіянізмів, якими рясніють подібні видання в УРСР.

Навпаки, я пропонував би Вам після закінчення кулінарних термінів подавати в подібний спосіб назовництво інших ділянок побуту, напр., одягу, хатнього устаткування тощо.

Інж. Анатоль Вовк

Замість квітів

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ смерті дорогого вуйка Льоня Лепкого замість китиці червоної калини на його могилу складаю 5 дол. на прес. фонд Н. Ж.

Наталія Яремчишин
Лайма, Огайо

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Магдалини Гриненьків-Башти, матері Анни Пекельної, складаю 6 дол. на передплату для бабусі

Ольга Томків, Торонто

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Марії з Пишків Рибак, що померла в Монреалі, складаю 25 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Н. Сірко, Оттава

**ЧИ ВИ ПРИЄДНАЛИ В ЦЬОМУ РОЦІ
ХОЧ О Д Н У ПЕРЕДПЛАТНИЦЮ?**

В місяцях листопад і грудні переводимо кампанію за приєднанням членок. Знаємо, що Відділи, неохоплені Окружними Радами, натрапляють на різні труднощі організаційного порядку. Далеко від Централі, мають зв'язок лише з одним Відділом-сусідом, якщо такий існує в можливій досягненні віддалі.

Однак мешканці, зокрема західних стейтів, швидко міняються і все більше наших родин переселюється туди. Ми всі маємо обов'язок запрошувати кожну українську жінку стати членкою СУА.

Місцеві Відділи могли б дати почин до творення нових Відділів. Жінки, особливо молоді, найшли б спільні зацікавлення і могли б у гурті розв'язувати так дуже важливі питання, як, напр., виховання дітей і дати цим нашим найменшим рідне оточення і т. п. Тому творім нові Відділи СУА, збільшуймо наші ряди! Помагаймо жіноцтву знайти себе! Нехай ніодна з нас не залишиться поза нашою організацією.

Не забуваймо також, що кожна нова членка повинна стати передплатницею журналу СУА „Наше Життя“.

Софія Крупка
містоголова Гол. Управи

Наша кампанія „Українці ЗСА — українському студентові“ вже принесла перший вислід. Приходять листи із запитами і зголошення. Всі признають, що підтримка нашої молоді — це пекуча справа. Наша мета — дати українському поселенню в Бразилії

100 професіоналістів — могла б здійснитися в скорому часі, коли всі прикладемо до того сил і доброї волі.

Є це справді нетрудно. В бюджеті української родини в ЗСА можна легко вмістити річну пожертву 150 дол. (для учня середньої школи), чи 200 дол. (для студента університету). Пересилка грошей ітиму через Централю СУА, але опікун може ввійти у листовний зв'язок із своїм підопічним. Дуже приємно буде слідкувати впродовж кількох років за навчанням і розвитком молодої людини.

Зголосили охоту перебрати опіку над молодією людиною в Бразилії — Марта і д-р Богдан Цимбалісті, Джеймсбург, Н. Дж., д-р Юрій Савицький, Кінгстон, Н. Й., Тарас Ванчицький, Філадельфія. Вітаємо наших перших опікунів у ЗСА!

Теодосія Савицька
референтка сусп. опіки

Задумуємо продовжувати студії української обрядовості в дещо зміненій формі. Замість обширних статей і доповідей про народні обряди будемо зосереджувати свою увагу на приміненні народних традицій до сучасного життя. Першу ділянку, що її візьмемо під розгляд — це українське весілля. Як можемо впровадити дещо з його традицій у сучасну весільну церемонію?

Всі зацікавлених просимо слати до нас запити і поради.

Люба Волинець
культ.-освітня референтка
Гол. Управи

Дорогі Передплатниці і читачі „Нашого Життя“!

Є декілька справ які хотілось би з Вами в'яснити та узгодити. Перше це прохання, щоб Ви прислали матеріал призначений для друку в нашому журналі у такій формі яку легко можна буде приготувати і віддати до друкарні. Отже повинно це бути написане на машині до писання з подвійним відступом поміж рядками. Писане рукою ми мусимо переписувати, що забирає нам час, припізнює віддавання матеріалів до друкарні, не говорити про це, що ручно, кечітко написане можемо без злої волі зле відчитати.

Написане на машинці з подвійним відступом поміж рядками, дає можливість легко обчислити скільки місця забере воно надруковане на сторінці. Одна сторінка написана на машинці з подвійним відступом дає одну „шпальту“ тобто стовпець друкованого у журналі. Три сторінки дають сторінку друкованого.

Якщо пришлете так вимірний матеріал то не тільки що причиниться це до скорішого видрукування числа, але теж дає воно можливість гарніше число оформити, без „хвостів“, які не містяться на сторінці так, що мусимо їх переносити на дальші сторінки або на обкладинку.

Коли пишете щось для нашого журналу, просимо по можності скорочуватися. Знаєте напевно із власного досвіду що легше взятися до читання коротшої статті, а довгі нас відстрашують. Подумайте про це коли забираєтеся до писання.

Дальше мусимо в'яснити, що поправки і скорочування треба інколи робити і нема в цьому злої волі, а це просто немила konieczність.

Просимо прислати нам свої уваги чи побажання, але пам'ятайте: на машинці друковане із подвійним відступом поміж рядками.

Дякуємо!

РЕДАКЦІЯ
„НАШОГО ЖИТТЯ“

Увага! Пресові референтки!

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО РІЗДВЯНІ ПРИВІТИ!

З нагоди Різдвяних свят обмінюємось привітаннями й побажаннями. Це є доказом нашої уваги й взаємної пошани. А буде також доказом прив'язання до нашої організації і її журналу, коли перенесемо ці побажання на сторінки Нашого Життя! Тому пригадуємо Вам цей приємний обов'язок.

Зголошення до Різдвяних привітів слід надсилати до 30 жовтня 1972 р.
АДМІНІСТРАЦІЯ НАШОГО ЖИТТЯ

ХРОНІКА ОКРУГ

Округа Нью Йорк

3-тій Відділ СВА, як видно з порядкового числа, належить до одного з перших, заснованих у ЗСА. Тепер цей Відділ не проявляє великої діяльності, бо членки — це вже старші пані, яким важко сходиться. Усіх членок є 7. Головою є п-ні Марія Гарасимчук, яка дуже цікавиться справами СВА. Завжди приходять на сходини Окружної Ради й опісля інформує членок про поточні справи. Відділ зложив в акціях суму 250 дол. на закуп Дому СВА в Нью Йорку.

21 Відділ СВА відбув свої Загальні Збори дня 12 грудня 1971 р., а 22 січня ц. р. відбулося засідання Управи. Перевибрана голова п-ні Марія Стефанишин подала плян праці Відділу на поточний рік.

28 січня висло до Коговзу телеграму колишньому довголітньому парохіві о. В. Андрушкові з нагоди 35-ліття його священства.

30 січня відбулися ширші сходини присвячені Аллі Горській. Доповідь про життя і творчість мисткині відчитала культ.-освітня референтка п-ні Зеновія Колодій. 27 лютого відбулося, для розваги членок, бінго. 26 березня переведено ширші сходини присвячені безсмертним героїням Ользі Басараб і Олені Телізі. Культ.-освітня референтка п-ні З. Колодій відчитала доповідь і вірші присвячені Ользі Басараб п. н. „Нев'януча квітка на її могилу“ — З. Левицької, та „Безсмертній пам'яті поетки-героїні“, при-

свячений О. Телізі, а на закінчення вірш Олені Теліги „Поворот“.

23 квітня голова Відділу зорганізувала продаж печива. Відділ брав участь у міжвідділових імпрезах, як Вишивані Вечерниці. 30 квітня відбулися ширші сходини, на яких поладжено поточні справи й обговорено справу запланованої прогулянки.

В травні голова Відділу п-ні Стефанишин перевела грошову збірку на будову православної церкви в Глен Спей.

9 липня відбулася прогулянка автомобусом у гори до членки 21 Відділу п-ні М. Круг, у Стон Рідж, Н. Й.

Відділ висилає картки та відвідує хворих членок.

На місяць жовтень заплановано вшанувати місцевих науковців окремими сходинами.

35 Відділ СВА в Озон Парку після довшої перерви обновив знову свою діяльність. Із допомогою організаційної референтки при Окр. Раді п-ні Наталії Хоманчук зорганізовано Світличку, яка є чинна в суботи. Покницю із Світлички користає семеро дітей. Веде її п-ні Гарматій, яка не лише піклується дітьми, але приготує перекуску для них.

Відділ має 37 членок. Головою є п-ні Наталія Колодій.

72 Відділ СВА існує від 1962 року. Його заснували пп. Марія Душник і Марія Лисогір. П-ні М. Душник вибрано першою головою Відділу. Відділ складається в більшості з членок, які народилися в Америці, або при-

П-ні Олександра Кіршак
голова Окружної Ради — Нью Йорк

їхали тут малими дітьми. Управу Відділу вибирають щороку, а каденція екекутиви триває два роки. Спершу на річних зборах вибрано тільки голову, містоголову, секретарку, скарбничку й Контр. Комісію, а інші члени або зголошувалися самі, або їх докооптовувано. Щойно недавно Відділ зробив спробу перейти на традиційний лад та став вибирати повний склад Управи на річних зборах. Сходини відбуває Відділ в Українському Інституті Америки.

Відділ відбуває свої сходини щомісячно, при чому шість сходин у році є виключно діловими, а других шість — це сходини з короткою діловою програмою і довшою культ.-освітньою чи товариською програмою. В 1972 році відбулися три сходини з такими програмами: писання писанок, прибирання „вишиваного торта“ та косметичні поради. Доповідачами є часто членки Відділу, запрошені членки інших Відділів, або окремі спеціалісти. Також, найменше раз у рік, відвідує Відділ голова Окружної Ради СВА. До щорічних репрезентаційних імпрез Відділу належить „Весняний Баль“, який звичайно є дуже вдалою імпрезою. Дохід із балу призначається на добродійні цілі. Другою імпрезою є „Концерт Молодих Талантів“, а відбувається він восени. Не дає він багато доходу, але належить до одних із найприємніших концертів у Нью Йорку. Відділ бере участь у загальній праці Округи.

Членки Відділу — це щирі українки, дарма, що багато з них не розуміє української мови, або є непотрібно „надто встидливими“, щоб її вживати.

Голови Відділів СВА — Нью-йоркської Округи

П-ні Марія Стефанишин
21 Відділ

П-ні Наталія Колодій
35 Відділ

П-ні Іванна Бойко
72 Відділ

П-ні Зіна Раковська
82 Відділ

П-ні Надія Савчук
83 Відділ

П-ні Марія Цимбаліста
104 Відділ

П-ні Анна Демчук
109 Відділ

Це, у великій мірі, спричинює ізолюваність Відділу як від загального струму українського життя, так теж спиною його контакт з Округом. Однак Відділ упродовж свого існування дав Окрузі, Головній Управі, а також СФУЖО декілька активних робітниць.

Головою Відділу на 1971-72 рр. є Іванна Бойко. В 1970 р. 53 англомовний Відділ з осередку Асторія злучився з 72 Відділом, який тепер налічує 43 членки.

82 Відділ СВА гуртує переважно членок, які живуть в околиці Бронксу. В останніх роках ця, дуже гарна, дільниця Нью Йорку змінилася на гірше. Це впливає теж на працю Відділу. Усі ширші сходи чи імпрези мусять відбуватися вдень, а тоді не кожна членка може взяти в них участь. Невеликий числом Відділ (36 осіб) об'єднує членок різного віку, тому й зацікавлення є різноманітні. Завдяки добрій волі й відданості більшості членок, Відділ завоює активність і продовжує намічену працю.

Культурно-освітніми референтками є пп. Ірина Іванчишин і Наталія Клецор. Їх старанням громадянство Бронксу відсвяткувало день народин Їх Блаженства Верховного Архиепископа Кардинала Йосифа Сліпого. Цього дня відправлено торжественну Службу Божу, після якої в церковній залі відбулася програма. Розпочалася вона молитвою „Отче наш“, яку відспівав октет із членок Відділу. Диригувала п-ні Євдокія Лисько. Святочну доповідь виголосив п. Михайло Клецор. Молодь із Гуртка Книголюбів рецитувала вірші Л. Храпливої й О. Гаєцької. Пані С. Раковська й І. Іванчишин декламували вірш Р. Завадовича „Владика нескорених“. Заключне слово виголосив ігумен монастиря ЧСВВ з Глен Ков.

На день 11 червня підготували згадані референтки вечір у пам'ять Олени Теліги. Відкрила свято голова Відділу С. Раковська, програмою провела п-ні І. Іванчишин, яка у вступному слові говорила про плекання культу героїв. П-ні Н. Клецор відчитала реферат пера п-ні Осипи Грабовенської про О. Телігу. Вірші рецитували пп. С. Раковська, І. Клим та О. Миськів. Присутній на залі гість, письменник і поет Вадим Лесич, поділився споминами з безпосереднього знайомства з родиною Телігів у Варшаві, та з питомим собі відчуттям відчитав кілька вибраних віршів поетки.

На ширших сходах у діловій частині обговорюють поточні справи та листи й обіжники Централі й Окружної Ради. Щоб оживити сходи культу-освітні референтки приготують актуальну програму. В місяці квітні ширші сходи отримали були із спільним Свяченим, під час якого була проведена відповідна програма, а п-ні Юлія Дашко поділилася спомином та порівнянням цього, як сьогодні святкують Великдень на Україні й як це болочо відмінне від того образу, який залишився у нашій пам'яті. На одних із ширших сходів п-ні Н. Клецор приготувала реферат про О. Кобилянську.

Під опікою виховної референтки п-ні Леонтини Гошовської діє юний Гурток Книголюбів, який не тільки бере участь в імпрезах Відділу, але теж приготує своїми силами свята. І так 26 березня відзначено роковини Т. Шевченка. Членка Гуртка Лідія Гошовська підготувала короткий реферат: „Шевченко посеред нас“. Слідували вірші та інсценізації, переплітані грою на фортепіані. В неділю 2 квітня виховна референтка перевела показ писання писанок, в якому взяло у-

часть 17 членів. Хлопці та дівчата не вперше пишуть писанки, так що вони виходять дуже гарні й прикрашують їхні великодні кошечки із свяченим. Дня 14 травня на Свято Матері молодь ушанувала матерів віршами й піснями, а найстаршій членці Відділу п-ні О. Назар вручено китицю квітів.

Минулого року Відділ видав виховний посібник для дітей — платівку „Послухайте, діти“. Членки докладають старань, щоб цю платівку продати. Дохід призначений виключно на видавничі цілі, бо Відділ планує дальшу виховну працю. Дарові платівки розіслано до садочків в Європі, Бразилії й Аргентині, за що вчительки присилають подяку і просять прислати платівки й до інших садочків. Відділ звернувся з проханням до інших Відділів СВА, щоб допомогли в рамках суспільної опіки садочкам в інших країнах (поштової оплати дороги), але досі листи осталися без відгуку.

Вже другий рік Відділ опікується стипендисткою в Бразилії, як теж передплачує журнал „Наше Життя“ для бабусі в Німеччині. Для придбання фондів на цю ціль, Відділ улаштував 2 квітня продаж печива.

Від грудня 1971 р. Відділ очолює п-ні Софія Раковська. Теперішня голова Ньюйоркської Округи СВА п-ні Леся Кіршак і член Контр. Комісії Головної Управи СВА п-ні Надія Попель є членками нашого Відділу.

83 Відділ СВА. — Цієї осені минає вісім років від заснування 83 Відділу на т. зв. „долині міста“ в Нью Йорку. Більшість членок — це матері дітей у шкільному чи дошкільному віці. Вони зразу розвинули діяльність, яка мала на меті допомогти їм та іншим матерям у вихованні дітей на підставі християнсько-національних основах. Ялинка — дитяча забава в Різдвяному

часі з вертепом, колядками й у пізніших роках із сценкою, завжди є вдалим виховним засобом Відділу. В підготовці до цієї імпрези діти не тільки вивчають ролі й танці, чи набувають свободи руху на сцені, але разом засвоюють поправну українську мову, творять нові знайомства серед свого гурту і проявляють себе в позитивний спосіб. Цього року Ялинка відбулася в залі школи св. Юра в неділю, 16 січня. У сценці „Коли час станув“, яка включала в собі живий вертеп і балет, брало участь 22 дітей. Як завжди, приготовлено все майже виключно зусиллям союзниць та їхніх родин. Слідувала весела дитяча забава з несподіванками, лотерією і буфетом. Було присутніх 310 осіб, з чого велике число дітей було у вишиваних одягах.

При Відділі також почав діяти ляльковий театр, який уперше виступить у неділю, 15 жовтня. Підготовлено улюблену дитьми казку „Івасик Теледик“ із цікавими декораціями й музичним супроводом. Інша виховна праця — це розповсюдження книжечки Діми „Кіт-Музика“, збірки погідних віршиків для дітей, яку Відділ видав у 1970 році.

Відділ гордиться своєю суботнішньою Світличкою, яку вже третій рік провадить п-ні Е. Вацик, членка 1 Відділу. Програма розвивається згідно з вимогами правильника Виховної Референтки при Централі США. Тому, що вчителька має допомогти дві молоденькі пластунки, вона має змогу присвятити більше уваги поодиноким дітям у часі цікавих і різномірних занять.

У часі, коли різні етнічні групи в Америці домагаються, щоб публичні установи розповсюджували знання їхньої культури дорогою книжок, вкладів чи фільмів, хочемо використати хоч деякі з цих засобів, щоб познайомити американську дитвору з поняттям „Україна“, „українець“. Саме тепер Відділ продовжує перервані вакаціями старання, щоб бібліотека Доннел закупила деякі дитячі, англійські книжечки з українською тематикою. Хочемо звернутись у цій справі до інших бібліотек, у першу чергу шкільних.

Рівнож Відділ започаткував акцію збирання і передавання книжок до бібліотек шпиталів, у яких найчастіше перебувають хворі українці. Бібліотека при Нью Йорк Юніверситі Медици Сентер, яка одержала від Відділу

15 книжок, поставилася до цієї акції з великою прихильністю.

В 1972 р. переведено курс вишивання для членок та інших зацікавлених осіб.

Велику частину приходу Відділ призначає на різні цілі. Між іншим, ми допомагаємо менш заможним юнакам, сумівцеві й пластунові, виїхати на літні табори та удержуємо студентку в Бразилії. Відділ підсилює фінанси, які вможливають цього типу працю, ярмарком. Цього року ярмарок відбудеться в листопаді.

Ми радо включаємося в працю поза рамками Відділу. До Управи Окр. Ради від нас увійшло чотири членки. Рівнож наша делегатка є в Управі Комітету Об'єднаних Організацій Нью Йорку. Відділ численно явився на демонстраціях проти репресій на Україні в Нью Йорку й у Вашингтоні. В додатку вислано від Відділу дві делегації до норвезької та єгипетської місій при Об'єднаних Націях із просьбою про інтервенцію в справі арештованих.

Ширші сходи Відділу відзначаються цікавою програмою. В лютому п-ні Ірина Куровицька мала реферат про ікону Жировицької Богоматері. Реферат був ілюстрований прозірками. В березні п. Лев Майстренко дав огляд своїх творів. Перед Великоднем п-ні Люба Михалевич поділилася приписами улюблених традиційних святкових страв. П-ні Слава Геруляк була нашим гостем у травні, а у вересні п-ні Надя Кулинич показала прозірки з прогулянки по Європі. П-ні Христина Маєвська й п-ні Надя Савчук підготовляють вечір у честь Олени Теліги та вже запрошено проф. Лева Рудницького з доповіддю на сходинах в листопаді. Як і в минулих роках, на кінець листопада заплановано „Гарбузову Вечірку“ — товариську зустріч Відділу — з музикою, танцями й веселою програмою.

Головою Відділу від грудня 1971 р. є п-ні Надя Савчук.

104-ий Відділ США постав з ініціативи 1 Відділу США в Нью Йорку, а основницею була містогорова 1 Відділу п-ні Оля Сливка. Скоро після заснування Відділ улаштував вечірку, ярмарок та христини Відділу. В 1970 році брав участь у святкуваннях 30-ліття Окружної Ради та в нараді, яку приготувала референтка молодечих Відділів при Централі п-ні Даниленко. На Вишиваних Вечерницях, які влаштувала Округа, членки Відділу пп. М.

Сливка і П. Кріль одержали нагороди за сукні, а п-на А. Кріль була одною з князівен. Відділ улаштував зимовий базар. Зложено теж на будову Дому США в Нью Йорку 300 дол.

Від 14 листопада 1971 р. головою є п-ні Марія Цимбаліста. Відділ прийняв її плян діяльності і передусім старався приєднати якнайбільше нових членок і дійсно в протягу місяця 15 молодих пань вписалося до Відділу.

У грудні 1971 р. п-ні Оксана Щур, культ.-освітня референтка Окр. Ради і п-ні Л. Раковська (64 Відділ) доповідали про „Українські звичаї на Свят-Вечір“, а п-ні Леся Чой із 1 Відділу показувала спосіб прикрашування свічок українськими взорами. В січні 1972 року п-ні Оксана Щур доповідала про українську вишивку, а п-ні Слава Геруляк про те, які краски, матеріяли й узори вживати до вишивання.

Членки брали участь у демонстраціях в обороні прав людини перед Об'єднаними Націями в Нью Йорку.

В березні д-р Юрій Савицький мав доповідь на тему „Дитина і батько“, якою членки були дуже зацікавлені. Відділ мав показ писанок, який проводили пп. Васків і Кіршак. Членки помагали при влаштуванні Свяченого для пенсіонерів, яке організувала референтка сусп. опіки при Окр. Раді США п-ні Е. Процюк. У квітні запрошено на сходинах п. Верге з доповіддю на тему косметики.

Відділ помагав при організуванні Вишиваних Вечерниць (продаж білетів), а членки пп. М. Сливка, О. Кібіда й І. Дідик одержали нагороди за вишивані суконки і блюзки. В травні Відділ улаштував Весняний Базар із вишивок і печива. Перед вакаціями відбувся для членок і їхніх родин родинний пікнік у горах Лейк Канаवास.

П-ні Марія Цимбаліста ввійшла до організаційної Комісії молодечих Відділів при Централі США.

На майбутнє Відділ запланував кампанію за приєднання членок і цілий ряд імпрез, бо хотів би стати сильним і рухливим молодечим Відділом на терені Нью Йорку.

На Запасний Фонд Нашого Життя Відділ зложив 100 дол.

109 Відділ США ім. Алли Горської святкував першу річницю заснування „Христини Відділу“. Ця атракція відбулася 19 лютого 1972 р. вечером у приміщенні старої церкви Чесного Хреста в Асторії. Хоча погода була

дуже погана (сніг, вітер і мороз) — прибуло 50 гостей. Присутні були п-ні Леся Різник, містогорова СУА, та п-ні Леся Кіршак, голова Окр. Ради СУА в Нью-Йорку. Вечір пройшов успішно. Репортаж із цього вечора (пера п-ні Бачинської) був поміщений у „Свободі“ в квітні 1972 р.

Членками Відділу є переважно молоді жінки, виховані вже поза межами України. Всі вони свідомі українки й уважають своїм обов'язком працювати для громади. Їхні діти гуртуються в школі українознавства й у Світличці, якою Відділ опікується. Вміло провадить її п-ні Анна Бідяк. Діти беруть участь у таких імпрезах, як Вечір св. Миколая, свято Шевченка, де в програму входять їхні деклямації, спів та інсценізації.

В березні була успішно влаштована академія з нагоди 80-ліття Кардинала Йосифа Сліпого.

20 березня Відділ ушанував святочними сходами пам'ять Алли Горської. Доповідь виголосила голова Відділу п-ні Анна Демчук.

20 травня діти із Світлички разом з учнями школи українознавства дали концерт з нагоди Дня Матері. Відділ приготував перекуску після концерту.

30 травня сходи були присвячені пам'яті Олени Теліги П-ні Л. Голюка відчитала чудово написаний життєпис Олени Теліги й уривки з її поезій.

На осінь заплановано базар і вечір-ку для ширших кругів громадянства.

ДО ХРОНІКИ ОКРУГИ ФІЛЯДЕЛЬФІ

43 Відділ СУА у Філядельфії пригадав нам, що в списку його мистецьки обдарованих членок, що були згадані у вересневому числі, пропущено кілька помітних постатей. Це могло статися тому, що хроніка була опрацьована у вакаційному часі й не можна було перевірити списку. І так між членками 43 Відділу СУА знаходяться співачки Наталія Андрусів і Марія Лисяк, скрипалька Оксана Сімович і музиканти-диригенти Ірина Чума й Анастасія Жилава. З того Відділу вийшла також кол. голова Окр. Ради, а теперішня містогорова Головної Управи СУА Осипа Грабовенська.

Перепрошуємо за недогляд.

Коли змінюєтесь мешкання, не забудьте повідомити нас про зміну Вашої адреси.

РІЧНІ ЗБОРИ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Річні Збори 28 Відділу СУА

Дата: 30 січня 1972 р.

Збори відкрила голова Стефанія Карапінка молитвою. Присутні вшанували пам'ять померлих членок однохвилинною мовчанкою.

Президія: п-ні Пелагія Кучкуда, голова, Ольга Цар, секретарка.

Протокол з попередніх Зборів взяла до перегляду Верифікаційна Комісія.

Звітували — С. Карапінка, голова, Стефанія Стеців і Ольга Цар, секретарки, Олександра Назарук, касієрка і референтки — Наталка Загайкевич і Матильда Василів організаційні, Ірина Фединишин і Надія Мандрусак культ.-освітні, Наталія Войновська імпрезова, Марія Гординська виховна, Ольга Гнатик, Софія Андрушків, Стефанія Луків і Євгенія Шпірка сусп. опіки, Пелагія Кучкуда зв'язків, Ірина Небелюк пресова, Дарія Ярославська, голова Гуртка Книголюбів.

Діяльність Відділу:

а) Організаційна: Відділ начислює 158 членок і є найбільшим Відділом СУА. Брав активну участь у переведенні XVI Конвенції СУА на Союзівці. Бере активну участь у житті місцевої громади, є членом УККА, ЗУ-АДКомітету і Рідної Школи.

б) Культурно-освітня й імпрезова: На ширших сходах відчитано доповіді — „Леся Українка“ (Евфрозина Мартинець), „Стефанік і його творчість“ (О. Тарнавська), „Шевченкомаляр“ з ілюстраціями (І. Фединишин), „Бояриня“ пера Н. Чапленко, відчитала Н. Мандрусак, „Мати Божа в образотворчому мистецтві України“ з ілюстраціями (І. Фединишин), Спомин із Листопадового Зриву (Г. Ратич), „Враження з поїздки до Риму на посвячення церкви свв. Сергія і Вакха“ (Е. Мартинець), „Алла Горська“ (О. Тарнавська). У культ.-освітній праці Відділ старається заохотити своїх власних членок до виступів. Улаштовано імпрези „Свято Матері“ при співучасті Світлички, „Китайську лотерію“ з мистецькою програмою, Вечір Лесі Українки заходами Гуртка Книголюбів, Різдвяну зустріч із мистецькою програмою.

в) Виховна: Світличка начислює 18

дітей. Учителька Антоніна Змій провадить Світличку дуже дбайливо. Світличка відсвяткувала „Прихід св. Отця Микола“ й Ялинку. Діти приготували перед Великоднем кошечки із свяченим.

г) Сусп. опіка: Вислано посилки в Україну, до Польщі, Румунії, Німеччини, Бразилії й Аргентини. Поміч діставали стипендістки і бабусі. Фонди здобували при допомозі збірки під церквою й різних імпрез.

г) Зв'язки: Референтура втримувала зв'язок з урядовими чинниками.

д) Пресова: Звідомлення з діяльності Відділу йшли до місцевого Відділу УККА, що вміщував їх у хроніці Ньюарку, яка появляється в укр. пресі.

д) Книголюби: Обговорювано прочитані книжки за наміченим пляном. Улаштовувано Літ. Вечори.

Контр. Комісія поставила внесок на уділення абсолюторії, що Збори одноголосно уділили.

До нової Управи ввійшли пані — Евфрозина Мартинець, голова, Флорентина Дорошенко і Надія Бігун, заступниці, Ольга Цар, секретарка, Олександра Назарук, скарбничка. Референтками стали пані — Стефанія Луків і Матильда Василів організаційними, Надія Мандрусак, Олександра Падковська культ.-освітніми, Олександра Падковська й Олександра Терлецька бібліотеки, Марія Робак і Наталія Загайкевич імпрезовими, Марія Гординська виховною, Ольга Гнатик і Софія Андрушків сусп. опіки, Дарія Ярославська Гуртка Книголюбів, Пелагія Кучкуда і Катерина Кузьма зв'язків, Мирослава Калинович і Юлія Демчук господарськими.

Контр. Комісія: Стефанія Карапінка, голова, Ольга Муссаковська, Михайлина Мосора, Марія Герус і Євгенія Шпірка, члени.

Ольга Цар, секретарка

Примітка: На початку каденції уступили пп. О. Терлецька й О. Падковська. На їх місце кооптовано на бібліотекарок пп. Софію Панас і Марію Гординську.

Хіба розумно чинить той, хто, починаючи довгий шлях, у ході не дотримує міри?

З афоризмів Гр. Сковороди

40 ЛІТ ДІЯЛЬНОСТІ 28 ВІДДІЛУ СУА В НЬОАРКУ

Перші переселенці з України, між якими було багато дівчат і жінок, гуртувалися коло своїх парохій. Та українська жінка хотіла виявити себе також і на громадському полі. Відчуваючи брак жіночої організації в Нью-Йорку, яка брала б участь також у народньому житті, вони вирішили створити таку організацію. І так постав Відділ СУА в Нью-Йорку 9 листопада 1932 р. Вже на ініціативних сходах вписалося до Відділу 15 жінок, а першою головою була бл. п. Анна Онищук.

У перших початках праця Відділу була звернена на поміч Рідному Краєві. Збирали пожертви на різні установи, як Рідна Школа, Союз Українок, Народня Лічниця, Інваліди, Політ-в'язні, журнал „Жіноча Доля“ і т. п. Під час 2. світової війни Відділ співпрацював з Американським Червоним Хрестом, як рівнож із найбільшою американською жіночою організацією „Янг Вімен'с Кришен Асс'н“. У 1946 р. український Відділ Американського Червоного Хреста злучився з другою жіночою організацією „Жіночим Культурним Клубом“. Так поширена організація перебрала на себе обов'язки допомагати біженцям, які були порозкидані по різних дів'яських таборах. Вислано їм одяг, харчі, медикаменти. Також висилали афідавіти на приїзд українців до ЗСА.

Ті жінки своєю нерекламованою, муравлиною працею втерли неодну сльозу укр. дитині. Вони також старалися про помешкання для тих, яким пощастило приїхати скоріш до „землі Вашингтона“, часто передержуючи приїжджиків у своїх власних домах, поки вони не знайшли собі відповідного приміщення. Тоді заснувався при Відділі Комітет „Мати й Дитина“, який перебрав опіку над садочками в Європі й українською школою в Бельгії, збирав і пакував одяг та висилав його тим, які з тих чи інших причин не могли виїхати з переселенчих таборів.

Праця Відділу була многогранною вже від самих початків його заснування. Участь в академіях із нагоди різних національних дат, участь у протестаційних маніфестаціях за звіль-

нення наших церковних достойників із большевицьких тюрем і концлагерів, проти масового вивозу української молоді з України на „цілинні землі“. Далше — участь у посвяченні пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, в святкуванні 100-річчя Лесі Українки. Під час кожного національного свята місцевої громади наш Відділ брав активну участь у підготовці й переведенні.

Відділ також провадить широку харитативну працю. Суспільна опіка — продовжуючи працю Комітету „Мати й Дитина“ — далше допомагає потребуючим: поворотцям із Сибіру, українським вигнанцям у Польщі, сиротинцеві у Франції й Бразилії, поселенцям у Чехо-Словаччині, пластовій станиці в Німеччині, потерпілим від землетрусу в Югославії, удержуванням бабусь і стипендисток. Матеріальні засоби на ці висилки здобуваєтьс збірками, печивом, добровільними датками й доходами з імпрез. Відділ також допомагав у вивинуванні місцевої парафіяльної школи і жертвував на будови католицької і православної церков. У каденції 1968-71 рр. референтура сусп. опіки при Централі створила свою Комісію виключно з членок 28 Відділу.

Наш Відділ веде пропагандивну діяльність серед американців — інформує їх про змагання України до волі, держить зв'язки з сенаторами, конгресменами, з радіопередачею Голос Америки. Брав участь у святкуваннях 300-ліття міста Нью-Йорку, збирав підписи в справі видання Шевченкової поштової марки з нагоди 100-річчя його смерті. Пропагує українське мистецтво, влаштовуючи виставки по місцевих бібліотеках і університетах.

Внутрі Відділу праця є дуже жива. На кожних ширших сходах є читані доповіді, переважно праці опрацьовані самими членками. Влаштовувано фестивали, веселі вечори, авторські вечори, виставки образів мисткинь нашого Відділу й інших мистців, курси писання писанок, покази народньої ноші, історичної ноші й застосування вишивки до модерного вбрання, Вишивані Вечерниці, Свята Матері й багато інших імпрез. Поїздки до укра-

їнських літниць (Союзівка, Гантер, „Верховина“) відсвіжували членок новими враженнями. Хор нашого Відділу під диригентурою Союзянки Оксани Тарнавської був нашою гордістю і втішався великою популярністю не тільки серед Союзянок, але й громади. Відділ уже від довгих літ користується власною бібліотекою, яка начисляє тепер понад 250 книжок.

Щоб зашцепити в української дитини пошану й любов до свого рідного, Відділ зорганізував Світличку, яка існує вже 8 літ. Відділ є опікуном нашого Музею в Нью-Йорку.

Від початку свого існування Відділ вив'язується з усіх своїх зобов'язань супроти Централі СУА. Є також членом УККА, ЗУАДК. Останньо брав активну участь у підготові XVI Конвенції СУА на Союзівці. Майже всі ключеві пости Конвенційного Комітету були обсажені членками 28 Відділу.

Допоміг грошево в купівлі дому СУА у Філядельфії, як рівнож причинився грошево до поїздки делегатки Централі СУА на Міжнародну Жіночу Раду в Тегерані. Допомагав у фінансуванні Конвенційних Книг СУА.

Під цю пору Відділ об'єднує 150 членок, що вміли задержати свою національну ідентичність, а заразом стати добрими громадянками країни їхнього поселення, яка дає їм можливість жити вільним життям, зберігати віру своїх батьків та плекати свої національні традиції. Таку працю веде наш Відділ уже 40 років.

Довгий пройдений шлях — повний праці, жертвенности, бо і тих, що організували 28 Відділ СУА та працювали над його розбудовою, і нас, які продовжуємо цю працю, „кличе дух героїв, що впали в боротьбі“ до дальшої праці для добра нашої знедолоної Батьківщини.

Голови 28 Відділу СУА від початку постановя Відділу:

Анна Онищук
Марія Шумейко
Олена Дзік
Пелагія Кучкуда
Марія Настюк
Анна Стрихневич
Анна Настюк

СПИСОК ЧЛЕНОК 28 ВІДДІЛУ СУА В НЬЮАРКУ, Н. ДЖ.

Присутні на знімці:

Від ліва перший ряд: Роговська Агриліна, Цар Ольга, секретарка, Мартинець Евфрозина, голова Відділу, Карапінка Стефанія, бувша голова, Муссаковська Ольга, бувша голова, Андрушків Софія, бувша голова, Настюк Анна, почесна й бувша довголітня голова, Кучкуда Пелагія, бувша голова, Дорошенко Флорентина, містогорова, Мосора Михайлина, член Контрольної Комісії, Назарук Александра, скарбничка.

Від ліва другий ряд: Гладка Лідія, Бохонок Анастасія, Бодлак Ольга, Лесків Євгенія, Панас Софія, Гнатик Ольга, Салук Ольга, Герус Марія, Стасюк Дарія, Васілов Матільда, Калінович Мирослава, Плакида Марія, Воробець Зеновія, Демчук Юлія, Робак Марія.

Від ліва третій ряд: Яворська Осица, Духнич Ольга, Мельник Наталія, Анна Довган, Канюка Марія, Добош Юлія, Кіндрачук Ірена, Богданська Таїса, Плакида Ольга, Басняк Ірена, Псуї Анастасія, Лукашек Ірена, Ратич Євгенія.

Від ліва четвертий ряд: Стасічка Анастасія, Рак Дора, Павелко Катерина,

Софія Андрушків
Ольга Муссаковська
Стефанія Карапінка
Євфрозина Мартинець

Членки-основниці, які ще живуть: Катерина Кузьма, Катерина Шеремета, Пелагія Кучкуда і Стефанія Присяжна, яка тепер є членкою 24 Відділу СУА в Елизабеті, Н Дж.

рина, Франко Марія, Загайкевич Наталія, Луків Стефанія, Плескачевська Євгенія, Білоус Роза, Шпирка Євгенія, Стоцько Анна, Бортник Юстина, Ляцко Параня, Длябога Марія.

Неприсутні на знімці: Бакун Володимира, Баранюк Агнес, Батюк Катерина, Беднарська Неоніля, Бедрій Стефанія, Бекесевич Марія, Бемко Олена, Березяк Катерина, Бігун Надія, Боднар Катерина, Борден Анастасія, Боярська Іза, Вачків Марія, Войновська Наталія, Воробець Софія, Винарчук Люба, Гарматій Марія, Гнатів Богуслава, Гордієнок Анастасія, Гординська Марія, Гук Стефанія, Грубська Стефанія, Дармохвал Ольга, Девончук Анна, Дерезицка Анна, Дереш Павліна, Долінська Коля, Дубас Анна, Дурбак Марія, Дутка Ярослава, Заболоцька Ірена, Зайцев Варвара, Зелик Стефанія, Змий Антоніна, Калінич Іванна, Каранович Дарія, Кіндзельська Клявдія, Кобільник Євгенія, Ковальська Зеновія, Кононів Іванна, Коренець Ганна, Коренець Ольга, Кисілевська Анастасія, Лисинецька Іванна, Кузьма Катерина, Куль Варвара, Ліневська Марта, Малецька Анна, Мандрусяк Мирослава, Мандрусяк Надя, Марків Софія, Матлак Гелен, Меленка Домка, Миськів Дарія, Мурашук Лідія, Нагнибіда Людмила, Нєбелюк Ірена, Олесницька Софія, Олесницька Софія (молодша), Олесницька Ярослава, Онишкевич Ємлія, Остапак Марія, Падковська Александра, Парубчак Наталія, Пітьо Софія, Повалячек Стефанія, Полянська Анна, Потічна Люба, Пташник Євгенія,

Рій Мери, Рій Стефанія, Рій Стефанія (друга), Рубчак Лідія, Рушицька Ірена, Савіцка Ємлія, Седорович Анна, Селепина Александра, Семанишин Марія, Стебновська Константина, Степова Євгенія, Стеців Стефанія, Столярчук Дарія, Таланчук Стефанія, Тарнавська Оксана, Терлецька Александра, Тиха Анна, Турянська Ольга, Феденишин Ірена, Хома Августина, Хоптяк Марія, Хромовська Ярослава, Цибик Марія, Цяпка Ємлія, Череута Марія, Шараневич Наталія, Шеремета Катерина, Шешковська Марія, Штогрин Олена, Юрчук Марія, Якимів Анна, Янчишин Марія, Ярега Наталія.

ПОЖЕРТВА

На ширших сходах наш Відділ попрощав дві любі Союзянки — секретарку Ніну Панчак і членку Юлію Урбанську, які виїхали до соняшної Флориди. З цієї нагоди п-ні Н. Панчак зложила 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж. і 20 дол. на Музей СУА в Нью Йорку. Сумуємо за ними, бо втратили дві активні членки і бажаємо їм обом багато успіху!

Управа 33 Відділу СУА
у Клівленді

ЗАМІСТЬ ПОДЯКИ

Я щиро вдячна 68 Відділові СУА в Сиракозах за Службу Божу в моему наміренні і замість подяки складаю пожертву 10 дол. на прес. фонд Н. Ж.

Ірина Подюк, Сиракози

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Ділимося сумною вісткою з усім членством СУА, що дня 23 червня 1972 р. відійшла у вічність бл. п. **Єлисавета Бернгардт-Антонович**, почесна членка 33 Відділу СУА, довго-літня членка Управи того ж Відділу, як теж членка Управи Окружної Ради СУА на стейт О-

Бл. п. Єлисавета Бернгард-Антонович
Late Yelysaveta Antonovych, honorary member of UNWLA Branch 33 in Cleveland, Ohio

гайо. Майже до кінця свого трудолюбивого життя, впродовж біля двадцяти років була незаступною касієркою Відділу бюджет нашої світлички тримала солідно у своїх руках.

Народилася в Долині, Зах. Україна в 1889 р. Ще з молодих літ включилася до суспільної праці на теренах Долинщини і Болахівщини. Трудилася в ряמצях Союзу Українок віддано і щиро. Зокрема заслужилася при здвигненні нагробника піонерці жіночого руху Наталі Кобринської у рідному Болахові. Організувала багато курсів, зокрема ручних робіт. Належала до Управи Т-ва „Рідна Школа“ УПТ в Долині, як теж опікувалася тамошнім сиротинцем „Українська Захоронка“.

По переїзді до Америки сейчас включилася в працю СУА зпочатку в Амстердамі, а від 1953 р. у Клівленді.

Відзначалася незвичайно солідною вдачею. Дуже працювита і точна, все усміхнена, була прикладом і заохотою для інших. Полишила опечалену дочку д-р Ірину Левицьку, синів — д-р Тараса, Романа і Омеляна, четверо внуків і четверо правнуків.

З жалем провели її Союзянки в останню дорогу, а над могилою попрощала Покійну голова Окружної Ради СУА, Ірина Кашубинська.

Спи, дорога наша Бабусю. Нехай нерідна земля Тобі буде пером!

Членки і Управа 33 Відділу СУА ім. Лесі Українки

**

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Зі сумом повідомляємо все членство СУА, що 28 березня 1972 р. відійшла несподівано від нас дорога членка бл. п. **Михайлина Шиманська**. Походила з Чорткова, де вчителювала в Рідній Школі. Приїхавши до Америки в 1950 р. поселилася в Бріджпорті, Конн. і сейчас включилася в громадське життя.

Проводила школу українознавства, яка тоді створилася при церкві св. Покрови, стала секретаркою Відділу УККА, була членкою Марійської Дружини, а вкінці в 1962 р., коли оснувався 73 Відділ СУА, стала його першою головою, на якому то пості пробула два роки. Була дуже жертвенною патріоткою, якій на душі лежало добро церкви, народу, та нашої достояючої молоді. В панахиді і в похоронних обрядах узяло участь членство СУА та шкільна молодь, яку бл. п. Михайлина учила. Над могилою попрощала її містоголова СУА Ольга Папроцька. Полишила в смутку сестру в Канаді, сестрінків у Бріджпорті і в Україні. Вічна їй Пам'ять!

Управа 73 Відділу СУА

**

БОФФАЛО, Н. Й.

Із сумом повідомляємо все членство СУА, що 20 червня 1972 р. по довгій і важкій недузі відійшла у вічність довголітня і незабутня членка Управи нашого Відділу бл. п. **Емілія Стасюк**, родом

Мурій. Народилася у 1899 р. у Тернополі. Вчительський семінар закінчила у Львові. Молода Емілія вийшла заміж за о. Андрія Стасюка та стала працювати на громадській ниві. Була головою Марійської Дружини і ревно працювала в місцевому Союзі Українок. Була дбайливою дружиною і матір'ю 4-ох синів, що їх виховала в любові до свого народу. Раділа їх успіхами, але й зложила найвищу жертву, коли в 1941 р. пропав її син Славко. Як віруюча людина, вона не заломилася, а біль своєї душі заспокоювала в молитві. Дбала про свого чоловіка, коли за недужав і піклувалася ним до останньої хвилини його життя.

Коли стала членкою нашого Відділу була активною членкою Управи. Впродовж 4-ох років була секретаркою, а три роки очолювала Відділ. Опрацьовувала різні доповіді й виголошувала їх з нагоди різних імпрез.

У похоронному заведенні зібралась численна родина, приятелі і Союзянки. Представниці Відділу явилися із прапором і провели її домовину зі свічками, а потім улаштували поминки. Над домовиною попрощала її культ. освітня референтка Ніля Стецьків. Замість квітів на могилу членки 49 Відділу СУА зложили даток на пресовий фонд Н. Ж. Українська громада в Бофало відпроварила Покійну на вічний спочинок.

Нехай чужа земля буде Тобі легкою, а пам'ять про Тебе залишиться вічно між нами!

Управа 49 Відділу ім. Ольги Басараб

**

АКРОН, ОГАЙО

З великим жалем повідомляємо членство СУА, що 21 травня 1972 р. відійшла у вічність довголітня Союзянка **Теодора Кудера** у віці 75 літ. Народилася в с. Ясін, пов. Ліско. Була дуже доброю членкою нашого Відділу, все приходила на збори і ніколи не відмовила датку на добру ціль. Залишила у смутку три дочки і 9 внуків.

Спи, дорога Союзяно, нехай земля Вашингтона буде Тобі легкою!

Управа 7 Відділу СУА

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

ДВАДЦЯТЬЧЕТВЕРТИЙ РІК ВИДАННЯ

ЧИСЛО ДЕВ'ЯТЕ

Відгуки на Сесію Ради СФУЖО

Проголошення Пленарної Сесії Ради СФУЖО, що мала відбутися в днях 24—26 листопада 1972 р. у Філадельфії, знайшло живий відгук у нашій пресі. Появились численні статті на цю тему. У „Свободі“ написала Ірина Пеленська (ч. 123) і Софія Наумович (ч. 187), в „Америці“ Наталія Башук (ч. 165) і Володимира Ценко (ч. 178). Та й у наших тижневиках порушено цю тему в „Гомоні України“ і „Новому Шляху“.

Деякі зі статей мають звітний і висновальний характер. Напередодні такого важливого Зізду СФУЖО треба було пригадати українському читачеві напрямні СФУЖО та приготувати його до нового етапу. А в інших статтях знов накреслені думки й сугестії відносно змін і поліпшень, що їх можна було б впровадити в працю СФУЖО.

Треба радити тими всіми головами. Це є знак, що ця наша центральна надбудова СФУЖО знаходиться в центрі уваги нашого жіноцтва. Її дальший шлях хвилює всіх тих, що писали. Байдуже, чи з намаганням підкреслити осяги чи недоліки СФУЖО. Кожен визнає, що ця наша центральна є важливим чинником нашого організованого життя і без неї вже не можна було б собі його уявити.

У всіх дописах проходить золоту ниткою спільна всім думка — задоволення з того, що СФУЖО існує і діє вже майже 25 років. Це є безспірний осяг, що його визнають навіть ті, що не увійшли в його систему. Спільні напрямні й акції, порозуміння в важливих справах, взаємна допомога сильніших організацій слабшим — це є головна суть нашого об'єднання.

Серед сугестій і побажань, висловлених у статтях, слід підкреслити одну спільну Наталії Башук і Софії Наумович думку — втягнення в дію СФУЖО молодого покоління. Це є справді цінна порада, над якою Управа СФУЖО працює вже довший час. Не так легко її здійснити, як здавалось би. СФУЖО є надбудовою жіночих організацій і черпає свої кадри з їх нутра. Коли зустрічаємось із явищем, що молоді дипломані сили не включаються в рамки жіночих організацій, а радше перебувають у професійних чи загально-громадських гуртах, тоді цей доплив сил молодого жіноцтва не є прямий і безпосередній. Управа СФУЖО вже довший час розглядає цю проблему і шукає доріг, щоб зарадити цьому.

Дещо менш реальними є інші сугестії, висунені в статтях. Видавання спільного, репрезентативного жіночого журналу замість кількох, що виходять, натрапило б на непереборні труднощі. Не тільки спільного фонду на це видання, але навіть його місце осідку нелегко було б вирішити. Але зерно думки, що її висунула Наталія Башук є здорове. Коли не журнал, то чому не видати б усім жіночим організаціям одного спільного числа в різних мовах, де була б вичерпна інформація про Україну і наш жіночий рух?

Піднесення української культури при допомозі жіночих сил — це теж мало реальне завдання. Культуру творить увесь народ, а не його чоловіча чи жіноча половина. Та й засоби, що їх пропонує авторка, а саме-переклади, просування сценаріїв — це радше пропагування нашої культури, а не її скріплення.

Щодо участі СФУЖО в політичних акціях, то їх проводимо — згідно зі статутом — перед міжнародними громадсько-політичними й жіночими чинниками. Н. пр. можемо назвати заходи в Міжн. Червоному Хресті в користь наших політ. в'язнів, протест у Секретаріаті Ради Безпеки проти жорстоких засудів в СРСР, акцію проти недоживлення населення України, проведену в Харчево-Хліборобській Агенції ООН. Це є вперте і мозольне пробивання муру байдужості при допомозі твердих фактів і доказів. Тут не допоможуть декларативні заяви чи виступи, а потрібне фахове знання, пізнання середовища і вміння еднати з людьми. Впродовж довгих літ СФУЖО здобуло в тому чималий досвід.

Пленарна Сесія Ради СФУЖО порушила не одне з заторкнутих тут справ. Напевне знайдеться нагода це на сторінках преси більш основно обговорити. Л. Б.

СПОМАГАЮЧІ ЧЛЕНКИ СФУЖО

Це наші прихильниці, що жертвують щороку 10 дол. на працю СФУЖО. У першому півріччі 1972 р. вклали свою вкладку деякі з них. Вкладка в більшості є за 1972 р., а тільки при відхиленнях подаємо в дужках відповідну дату.

Марія Білосор, Неоніля Дубицька (71, 72), Анна Глушевська (71), Лідія Гура, Стефанія Карапінка, Ганна Коренець, Пелагія Кучкуда, Читацький Гурток у Монреалі (71), Дарія Нагніт, Ірина Павликовська, Ганна Дмитерко Ратич, д-р Іванна Ратич, Ірина Руснак, Соломія Семотюк-Дроздовська, Магдаліна Жеребецька, Укр. Кред. Кооператива „Будучність“.

Щире Спасибі!

П-ні Уляна Целевич,
голова Об'єднання Жінок ОЧСУ
Mrs. Ulana Celevych, President of
Women's Ass'n of the Organization
of Four Freedoms of Ukraine

НОВА МІСТОГОЛОВА СФУЖО

Перевибори Управи СФУЖО, що зайшли на Пленарній Сесії 24—26 листопада 1972 р., зосередили увагу на одній постаті жіночого руху. Містоголовою СФУЖО стала **Уляна Целевич**, голова Об'єднання Жінок ОЧСУ. Із нею та її громадським шляхом хочемо познайомити наших читачок.

Уляна Целевич народилася в сім'ї Лидів в Америці і 10-літньою дівчиною повернулася з батьками в Україну. Закінчивши вчительську семінарію в Стрию, вона доповнила в Дрогобичі гімназійну освіту й закінчила історію на Львівському університеті. Вже в юнацькому віці притягало її громадське життя і його завдання. Ще будучи ученицею гімназії вона була головою Молодої Ради, яка охоплювала всі гімназії і торговельні школи Стрийського повіту. Цікавилась сокільським рухом і радо згадує, як будучи начальницею Сокола, провадила на здвигу в Стрию 840 дівчат у сокільських одностроях. Але й рівночасно зазнала переслідувань польської влади. Перша адміністративна кара принесла їй виселення з пригранічної смуги, засуд пів року тюрми і 2,000 зол. карі. Від виконання цього присуду врятував її вибух війни в 1939 році.

Настав бурхливий час. Молода Уляна не могла втриматися незавважено в часі большевицької окупації і тому мусіла переїхати на захід. Тут удалось їй поселитися на Лемківщині і вона з усім запалом молодечої енергії кинулась на пізнання й освідомлення цієї нашої окраїнної землі. Яка

це була вдячна робота! На підставі народніх звичаїв Лемківщини вдалося Улянці змонтувати сценарій Свята Івана Купала і весілля з Волі Мигової. Кіно-студія, що працювала тоді під німецьким зарядом, включила ці дві сценки в серію культурних фільмів із тодішнього Генерального Губернаторства.

З вибухом німецько-совєтської війни Уляна пішла з похідною групою на схід. Зустріч із центральними землями України принесла багато потрясень, а в тому й побут у німецькій тюрмі. Однією з останніх повернулася Уляна до Галичини і зараз же пірнула в нову роботу — Жін. Секцію при Укр. Центр. Комітеті. Невідрадні дійсність ставила свої вимоги — полонені, в'язні, хворі потребували опіки й допомоги. Велетенську роботу проробили жінки, згуртовані в тих Секціях. Уляна Целевич (у тому часі вона стала дружиною Е. Целевича) провадила їх, як орг. референтка Централі, перебуваючи більшу частину часу в дорозі, щоб охопити своїм

впливом якнайбільше число жіноцтва.

Велика мандрівка привела її разом із донечкою Ларисою до табору в Барварії. Як американська громадянка допомогла в заходах у командування 7-ої Армії, щоб припинити видавання наших людей советам. Однією з перших Уляна Целевич знайшлася на американській землі і тому поруч Ірини Павликовської і Дарії Ребет привезла привітання українського жіноцтва на Перший Світовий Жіночий Конгрес у Філадельфії. Поселилася в Шикаго. Тут включилася в працю Визвольного Фронту. Довгі роки очолювала Відділ АБН і входила до Гол. Управи ООЧСУ, як референтка жін. справ. Очолювала український Відділ Комітету Поневоленних Народів. У 1966 р. дала ініціативу до створення Об'єднання Жінок ОЧСУ, а в 1967 р. на I З'їзді ОЖ ОЧСУ вибрано її головою і на тому пості залишилась по сьогодні.

По довгих роках вдовиної долі вийшла заміж за мгра Андрія Стецюка. Подружжя проживає в Шикаго.

XIII Літературний Конкурс СФУЖО

Тринадцятий Літературний Конкурс СФУЖО, проголошений Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій і уфундований Марусею Бек, кол. радною м. Дітройту, що мав за тему репортаж або опис подорожі, закінчився постановою Літературного Жюрі на засіданні 30 вересня 1972 в Ньюарку.

Члени Літ. Жюрі — Оксана Керч, Михайло Острроверха і Дарія Ярославська — розглянули твори 13 авторок і ствердили, що більшість їх написано цікаво і з хистом. Тому постановили поділити обидві нагороди, щоб виявити признання тим, що заслуговують.

І так на першому місці нагороджено репортаж „Візу отримано“, якого авторкою по відкритті конверти виявилась Боженна Коваленко з Мельборну, Австралія. На другому місці стоїть репортаж „Страсті Христові в Оберраммергау“, якого авторкою є Оксана Бризгун-Соколик із Торонто, на третьому — репортаж „Завмерле місто“, якого авторкою є д-р Марія Кобринська з Нью Йорку, а на четвертому — репортаж „Уперше в Парижі“, якого авторкою є О. Вігошинська з Мюнхену.

Окрім повищих нагород відзначено ще оповідання:

Марія Жижка, Кембрідж: „Наша подорож до сталактитових печер“,

Івга Бойко, В. Орендж: „Сардинія“,

Анна Галя Горбач, Франкфурт: „Україна моїми очима“,

Оксана Лукашевич-Полон: „Магреб Аль Акса“.

Із надісланих 20 творів довелось 7 відложити, як такі, що не відповідали жанрові репортажу чи опису подорожі. Одначе між ними були також талановиті твори, як наприклад:

Підгірна: „За колом долі“, оповідання,

Наша: „Там, де наші не бувають“, гумореска.

Жюрі стверджує, що XIII Літ. Конкурс виявив широкі зацікавлення української людини в її подорожах і вміння добре схопити й передати ці враження. Жюрі заохочує учасників Конкурсу до дальших виявів.

Оксана Керч
Михайло Острроверха
Дарія Ярославська

У НАШІЙ ХАТІ

Столові прибори

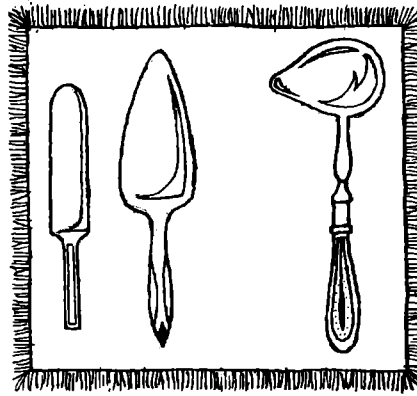
У кожному господарстві існує один чи два столові сервіси з фаянсу чи порцеляни. Їх купуємо комплектами й тому немає сумніву в тому, що куди належить чи яких салатниць чи тарелів потрібно. Трудніше воно з приборами. Здебільшого 8-особове чи 12-особове столове срібло має різnorodні додаткові прибори. Але для чого вони призначені чи чому служать — трудно окреслити. А не раз то го чи іншого в них бракує.

Тому перегляньмо найбільш потрібні й поширені предмети. Вони потрібні нам для кожної гостини, а не раз і при щоденному харчуванні.

Найбільш популярний — це салатний комплект, що складається з ложки і виделки з широкою ручкою і короткими зубцями. Ними можна користуватись також для подання гарячої городини.

Широка виделка з чотирма зубцями, яку називають ще консервною, придатна для накладання холодних рибних страв в олії, помідоровій підливі, маринаді. Для цього ж застосовуються і невеличкі лопатки з дірочками.

Виделкою з двома зубцями й накладають холодне м'ясо

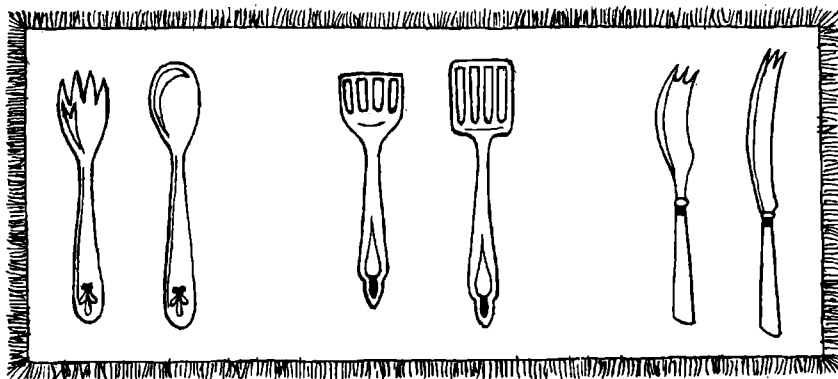

Прибори спеціального призначення:
1. Лопатки — 2. Ополонник із жолобцем для юшки чи підливи

й рибу. Гарячі страви того роду накладають виделкою і ложкою тим більше, коли при м'ясі є ще городина.

Ножі для сиру є дуже різnorodні. Коли сир є в одному куснику, тоді потрібно ножа з двома або трьома гострими зубцями на кінці і прямим чи вигнутим лезом. До нарізаного сиру подається тільки виделка.

Ніж для масла має або широкий округлий кінець або трохи видовжений. Можна подавати його і до паштету.

1. Ложка й виделка до салатниці. 2. Дірковані лопатки для вибирання печені або риби. 3. Ножі з зубцями для сирів.

Лопатки для торта і тістечок бувають різної форми і величини. Зручніші і кращі такі, що не дуже довгі, але широкі. Лопатки для перекусників (канапок) нагадують тортіві, але мають коротшу ручку і ширші.

Ложка для підливи буває з одним або двома жолобками. Застосовується для розливання гарячих м'ясних, рибних чи підлив із садсини. Слід мати на увазі, що хоч підливиці теж мають жолобок, з них не можна поливати їжу підливою. Для розливання компотів, киселів, юшок із садвини можна навіть користуватись невеличким ополонником.

Ніж для садвини може лежати біля приборів.

Ополонник для розливання юшки чи борщу слід тримати на малеькій тарілці. Якщо залишити його в мисці, то він нагрівається і користуватись ним незручно.

Прибори для накладання їжі повинні відповідати розмірам посуду і порцій. Перед ужитком можуть лежати поруч страви (полумиска, салатниці). Але після першого користування їх повертають на посудину.

Господиня

КУХОВАРСЬКІ НАЗВИ

на букву С

Сирогат — підроблений продукт, заміник (напр. кава з холуді або цикорії).

Суслó — відпресований сік із винограду.

Сухар — сушений хліб. Сухарик. Сухарики терті (а не терта булка).

Сушеня, сушн'я — сушені харчові продукти.

Сушеніці — сушена садвина.

Суфле, фр. — **пінник** — солодка страва із збитими білками.

Схаб, пол. — печеня зі свинячої поребрини (полядவிці).

На букву Т

Таз, мідниця — посудина у формі великої миски.

Тамаринд(в) — плоди тропічного індійського дерева, що їх уживають у консервах, як гостру приправу до м'яса.

Н. Ч.

Різдво в „далекому світі“

Хто з нас не знає „Далекого світу“ Галини Журби? Тієї затишної садиби, загубленої серед лісів Уманщини. Там виростала вона у своїй родині вкупі з братом і сестрами. Родина була польська, хоч походила з українського кореня. Стихія українська огортала її зусібіч і під її впливом Різдвяні свята обходилися 6 січня за всіма давніми звичаями тієї околиці.

Пані Галина оповідає й переноситься думкою у той „далекій світ“, Свят-Вечір! У хаті святочно, до блиску вичищені підлоги, пишном застелений стіл. Вже сутеніє, ось-ось засвітиться перша зірка. Відчиняються двері, входить дід Антип і вносить величезний сніп збіжжя до їдальні. У ньому колосся пшениці, жита і ячменю зібрані в одне і майстерно уложені. Мама вперізує його червоним поясом і ставить у кутку на почесному місці. А для нас, дітей радість! Бо це вже початок святкування.

Вже незабаром кличуть до стола. Він розтягнений на всю довжину і застелений біло-сніжним обрусом. По середині трошки підвищений — там лежить тоненька верства сіна. А зверху на ньому покладений плетений колач, званий „струцлем“ Це довге печиво з плетеним верхом, а викінчене з обох боків розкараченими кінцями.

До столу засідало багато осіб. — Нашої родини було шестеро, каже пані Галина. Запрошені були особи з дальшої родини, а нерозіт хтось, що був у дорозі. Пильнували, щоб при столі засіло паристе число.

І ось вечере! На столі на полумисках риби перекуски. Це були — сардинки, балик, скумбрія і всяко приправлені оселедці. Нею закусовали горілку, що її приправив батько з ріжків і сушених ліскових горіхів. А вже потім па-

рував у супниці борщ із вушками. А який це був борщ! До нього подавали книшики з цибулею.

Слідували риби. Найважливішим був корсп у майонезі. Його знаменито приправляв батько, що любився в вишуканих стравах. Ще мусів бути фашерований щупак у грибово-сметановій підливі. Не бракувало також смажених карасів. Це в супроводі вінігрету й інших салат.

На прикінці ще появлялись вареники з капустою і грибами. Вже не було багато охочих але мати любила вареники й тому мусіли вони бути.

А вже потім солодке. Кожне з нас уже чекало, щоб з'їсти кутю і компот. При тому на Свят-Вечір це не був собі звичайний компот із яблук чи груш, а вибагливий з додатком помаранч чи фіг. До того ще в дзбанку — оршада, питво з тертого мигдалю.

Пані Галина охоче поділилась приписами страв, що подавали в її родинному домі.

Різдвяний борщ

Закришка (морква, петрушка, цибуля), 4 буряки, пригорща дрібної фасолі, 4—5 сушених грибів, 1 картоплина, 1 ложка олії (оливи), 1 цибулина, 1 ложка борошна (муки), сік із цитрини.

Закришку почистити і зварити. Окремо зварити буряки, дрібну фасольку і сушені гриби. Коли вже все зварене, прохідити, моркву і буряки посікти і зілляти все разом, відложивши частину грибків на вушка. Все те зварити на кухні і вкинути туди картоплю, порізану на кубики. Можна докинути жменю оливок. Присмажити на олії цибулю, зладити засмажку з борошна і заправити тим борщ. На кінці заквасити соком із цитрини.

Вушка до борщу: Тісто, як на вареники, 1 картоплина, 1—2 варені сушені грибки, 1 цибулина, 1 ложка олії.

Спекти картоплю, вижолобити м'якуш. Всмажити на олії січену цибулю, вимішати з дрібно січеними грибками і розтертою картоплею, накладати на розкачане тісто і ліпити доволі великі вушка. Заварити на воді, як вареники.

Книшики з цибулею

Тісто: 3 горнятка борошна (муки), 1 горнятко води, ½ кубика дріжджів (половина ¼ унції), ½ горнятка олії (оливи) або ½ горнятка маргарини, 1 ложечка солі (якщо даємо маргарину, тоді солі не потрібна).

Начинка: 3—4 цибулини, 2—3 ложки олії.

1. спосіб, простіший:

Висипати всі складники до миски і замісити (бля 10 хвилин). Залишити тісто на 2 год., щоб підійшло. Тоді ще раз його перемісити, надбирати ложкою і сформувати на руці паляничку завгрубшки на палець. Наложити начинку зі смаженої цибулі, загорнути тісто і поставити тісно навстоячки до вимашеного листа (бляхи). Добре було б обмастити олією на те, щоб воно потім легко відділилося. Всунути до вигрітої печі на 350 ст. і пекти 30-35 хвилин. Подавати гаряче до борщу.

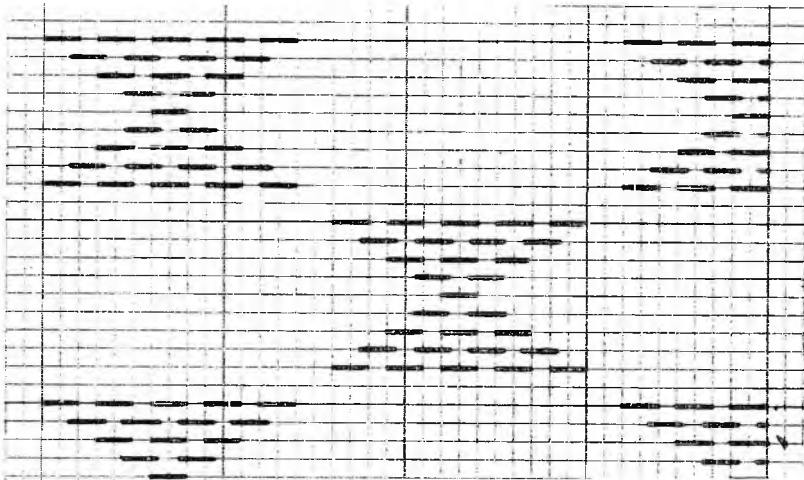
2. спосіб складніший:

На Різдво ці книшики прибирали більш вибагливу форму. Складники і спосіб роботи були такі самі, що й вище. Коли вже тісто підійшло, тоді його треба сформувати у валок і покроїти на кусники на два пальці завгрубшки. Розкачати кусник на кружало двічі грубше, як на вареники. По середині наложити смаженої цибулі понадтикати край тіста. Скручувати у формі квітки і помстити олією. Пекти так само.

Примітка: За начинку до цих Різдвяних книшків можна дати також солодку січену і смажену капусту або гречану кашу, приправлену смаженою цибулею.

При встановленні цього припису допомогла пані Анна Сивуляк, яка на наше прохання випробувала його.

Українська ВИШИВКА

Взір „метелик“
Design “butterfly”

УКРАЇНЬСЬКА ВІТАЛЬНЯ

Як її досягнути? — питаються заінтересовані молоді господині. Дотепер користувались ми керамікою і вишиваними серветками. Але хотілось би поступу в цьому зусиллі.

Дуже гарний ефект може бути від української тканини. Вже давніше шукали ми між меблевими тканинами такої, що нагадувала б наш орнамент. А тепер приходять з України цікаві стилізації плахт, верет, ряден. Їх можна використовувати для бічних завісок, накривала на стіл чи лежанку. Не завжди є між ними гармонійні кольорові зіставлення. Мистецький провід текстильної промисловости в Україні не дбає про красу і шляхетність українського орнаменту. Але тут і там пробивається в українського мистця охота створити щось гарне й тому завдячуємо гарні зразки тканин.

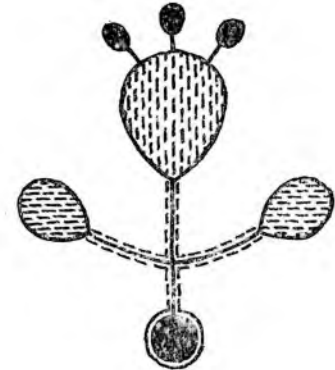
Вишивані завіски

Найбільш ґрунтовного враження надають кімнаті завіски. Не треба навантажувати їх вишивкою, коли маємо гарні тканини. Та все ж можна доповнити їх ефект покладаними квітами чи іншим орнаментом.

На рисунку бачимо бічну завіску з плахової тканини. Середину вікна закриваємо наморщеною завіскою з тюлю

чи батисту. На цьому білому тлі можна покладати легкі мотиви.

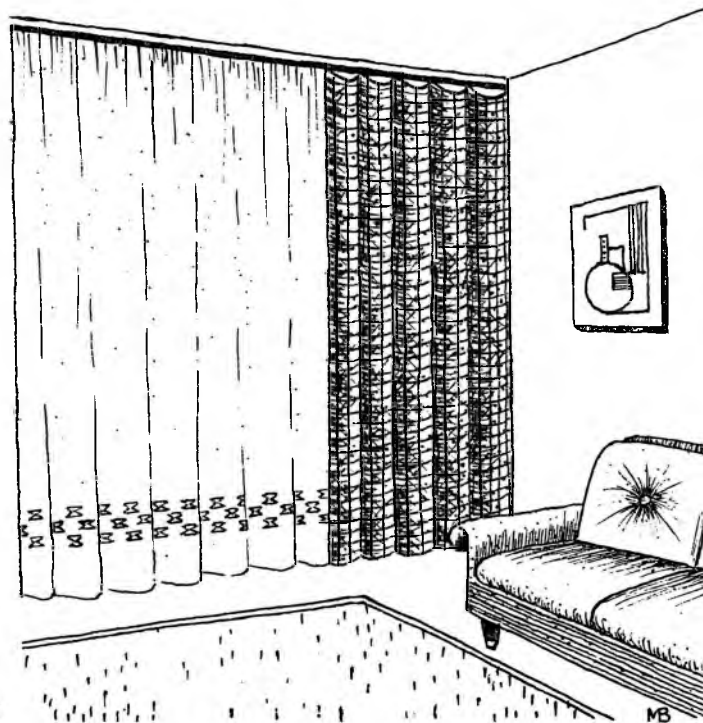
1. Взір „метелики“, виконаний перетиканням нитками Муліне. Кольори

Взір „квітка“
Flower design

треба достосувати до бічниць. Можна їх чергувати — в одному ряді один колір, а в другому інший. Матеріал тканини — тюлева сітка.

2. Взір „квітка“, виконаний стебнівою нитками Муліне в двох кольорах, що достосовані до бічниць. Матеріал тканини — батист.

В українській вітальні може бути бічна завіска з плахової тканини
Curtains made of Ukrainias style fabric

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XXIX.

NOVEMBER, 1972

No. 9.

November 1, 1918

Each year Ukrainians, wherever they may reside, observe the anniversary of November 1, 1918. There are still those among us who witnessed the events of that day and even those who took an active part in the momentous actions. From their recitals of the events we can imagine the soul-stirring joy with which the inhabitants of L'viv gazed upon the Ukrainian flag waving in

the breeze over the L'viv city hall building.

Up to the first World War the Western Ukrainian lands, Galicia (Halychyna), were part of the Austro-Hungarian Empire. On October 16, 1918, the Emperor Charles I, in defeat, renounced the throne and in his manifesto proclaimed the formation of a Union of National States which would include all

the nationalities which had belonged to Austria. At the same time, he released all the members of Parliament from their oaths of allegiance to Austria. The members of Parliament, then in Vienna, thereupon organized their own National Councils. Evhen Petrushevych headed the Ukrainian National Council. The Poles also had formed a Council, but on October 28th, a Polish Liquidation Commission was organized in Cracow, whose purpose was to take control of all Polish lands in Austria. These plans included L'viv which, although it was situated in Ukrainian ethnological territory, had been placed through Austrian politics in the administrative hands of Poles. The Ukrainians, learning of this situation, decided to act before the Poles made their move. On October 31, 1918, a Ukrainian delegation appeared before the Austrian Deputy Minister in L'viv and asked that the administration of the city be given over to them. The Minister refused on the grounds that he had no authority to do this. At a meeting following this encounter the Ukrainians voted to take over the government.

The Ukrainians in the Austrian army, which had soldiers of many nationalities, were called out with their arms. The Poles were interned.

On November 1, between 2 and 4 a.m., the Ukrainians occupied all government buildings and institutions. In the morning light, the Ukrainian flag was seen flying over the city hall building. The restoration of the Ukrainian Nation on Western Ukrainian lands was proclaimed and the Ukrainian Galician Army was formed. All the Ukrainian residents of the large and small towns of L'viv began enthusias-

Bohdan Lepky

THE CRANES

Do you behold, my brother bold,
My comrade dear, I pray,
In a grey string to warmer climes
The crane-flock flies away.

One hears them calling: caw' caw' caw'
Abroad I'll die, past doubt.
Before I cross the ocean wide,
I'll wear my pinions out.

Still faintly glimmering in my eyes
Their endless path remains;
Smaller and smaller in the clouds
Are traced the migrant cranes.

**

BOHDAN LEPKY

(1872—1941)

Born in the region of Podilia, Galicia, into a priest's family, Lepky completed his gymnasium course in the town of Berezhany, and pursued university studies in Vienna, Lviv, and Cracow. After World War II he settled for a time in Berlin, where he devoted himself to literature and journalism and then moved to Poland to become professor of Ukrainian literature at the University of Cracow.

The struggle for liberation of Ukraine and the preservation of her independence (1917—21) evoked in him a surge of patriotic feeling which he poured out in songs and lyrics that are truly inspired.

As a writer of fiction Lepky was prolific in regional novels and novellas, full of local color and interesting ethnographic details. His tetralogy "Mazeppa," established him as one of the more significant Ukrainian prose writers of recent decades.

The song "The Cranes" in which the cranes symbolize the Ukrainian volunteers going out to defend the freedom of their land. It was given further popularity by the composer M. Hayvoronsky, who set its words to music.

National Council of Women of the United States

The 42nd Biennial Meeting of the National Council of Women of the U. S. took place on October 11-12, 1972, at the Carnegie International Center in New York City.

The Finance Report on the first day of the meeting demonstrated that the National Council, like so many other organizations, finds itself in financial straits. A preliminary budget calling for over \$100,000 in receipts and just under that figure in expenses was out of order because certain expenses, notably rent, had considerably increased between the drawing up of the budget and this meeting. With the exception of two relatively small amounts for other expenses, the figures represented administrative costs. It should be noted that many National Council programs are funded by foundations, large corporations and private donations.

Of the 27 member organizations, 13 presented oral reports — among them the UNWLA. Although the reports came from such diverse groups as: Association of Foreign Service Women, International Association of Physical Education and Sports for Girls and Women, National Association of Colored Women's Clubs, Relief Society of the Church of Jesus Christ of Latter

tically entering into the military and civil services.

The tremendous importance of this act lies in the fact that it demonstrated to the world that we exist on the map as a nation and not only as an ethnic group, and that our aspirations for an independent country must sooner or later be fulfilled.

The anniversary observances of that great day — **THE FIRST OF NOVEMBER** — give us new strength and new hopes for the freedom and independence of our people.

Day Saints, Ukrainian National Women's League, etc., each report was of interest to all present because of a common thread of womanhood and service which united them.

Mrs. Belle Spafford, President of the Relief Society of the Church of Jesus Christ of Latter Day Saints, past president of National Council and now Honorary Member, Chairman of the Constitution Review Committee of National Council, in speaking on the relationship between member organizations and National Council made several observations that captured the thoughts of those attending. In speaking of the reasons for affiliating with NCW, she said that a desire to contribute to the common good must be fulfilled "under an umbrella" — together, that a desire to develop and advance the programs of one's organization gives responsibilities to learn and be stimulated by other groups through information, ideas, viewpoints and programs. She further pointed out that the broad spectrum of women's interests and goals found in NCW enrich the possibilities of the aforementioned responsibilities. Mrs. Spafford stressed that close association with women doing worthwhile things, builds confidence and faith. She made several recommendations for the creation of a closer relationship between NCW and its member groups. Outstanding among them were perhaps that there should be more involvement of member organizations in the work of the Council, in planning, decision making, etc., and that there should be National Council programs to advance the causes of member organizations.

The luncheon programs for the two days were devoted to environmental problems under the title — Only One Earth. On October 11, Mrs. Shirley Temple

Black reported on the U.N. Conference on the Human Environment which met at Stockholm in June, 1972. Mrs. Black was an official U. S. Delegate to that meeting. On October 12, Mrs. Ruth B. Eussell, an International Council of Women representative to the U.N. on Environment, and Dr. Persia Campbell, U.N. Representative of the International Organization of Consumers' Unions, addressed the luncheon group on Helpful Ways to Protect That Earth.

The new President of National Council of Women is Mrs. Lloyd J. Phillips, who, as Chairman of the NCW Committee on Goals and Aims, spearheaded the sponsorship of leadership training programs to prepare young people for voluntary community work. Three colleges have expressed an interest in including such courses in their programs. Mrs. Phillips is an expert on volunteerism and is the author of a book on that subject called *The World of the Do Good*.

The outgoing President, Mrs. Hope Skillman Schary, who had been designated Outstanding Volunteer of the year on May 25, 1972, by the Service Clubs Council of Manhattan, left her position as president but not as active member. She will be fully occupied with NCW interests in the 85th Anniversary celebration of the National Council of Women which will take place in Washington, D. C. on April 10, 1973 and in the Triennial Meeting of the International Council of Women in Vienna in June, 1973.

All those attending this 42nd Biennial Meeting of the National Council were deeply saddened by the news of the death on Mrs. DeWitt Stetten, who passed away on October 6th. Mrs. Stetten was known and admired by all NCW members. She was a guest at several UNWLA affairs and was always deeply interested in the Soyuz Ukrainok. Her passing has left an impossible-to-replace vacancy in the ranks of dedicated organization women.

Alexandra I. Riznyk
UNWLA Rep. to NCW

AT THE WHITE HOUSE

A reception at the White House climaxed a meeting of the National Advisory Committee of the Committee for the Re-election of the President in Washington, D. C. on October 6, 1972. Among those greeted at the tea by the First Lady, Mrs. Patricia Nixon, and the former First Lady, Mrs. Mamie Eisenhower, Honorary Co-Chairmen of the National Advisory Committee, was Mrs. Mary Dushnyck, UNWLA Public Relations Chairman, who is a member of the Advisory Committee.

Mrs. Dushnyck presented Mrs. Nixon with a brochure, "Ukrainian Intellectuals in Shackles," and a note expressing the hope that the UCCA pamphlet would give her an understanding of the plight of the captive Ukrainian people and that the President would endeavor to help alleviate their condition by demonstrating his concern for them as he has for others in the Soviet Union.

Following a morning session at the Capitol Hill Club and a luncheon, at which the main speaker was Clark MacGregor, Chairman of the Committee for the Re-election of the President, Advisory members received gifts of a pin with the Presidential Seal.

At the conclusion of the tea, the guests had a unique opportunity to watch from the White House windows the departure of President and Mrs. Nixon by helicopter to Camp David, with the President waving to the ladies.

The National Advisory Committee is composed of 175 women leaders throughout the country; its organizer is Mrs. Patricia Hutar, National Director of Volunteers, Committee for the Re-election of the President. Members are from the fields of business, education, law, government, medicine, public relations, advertising and the arts, and include Senator Margaret Chase Smith, several Congresswomen, Clare Boothe Luce, Mrs. Oswald Lord, Helen Hayes, women in the

At Convention of General Federation of Women's Clubs in Denver, Colorado Left to rights: Dr. Maria Kwitkowska, delegate of Ukrainian Gold Cross; Mrs. Clarence J. Weber, Chairman, International Hostesses; Mrs. Agnes Cooper Dennis, delegate from Liberia, Africa; Mrs. Louis O. Fiscel, Chairman, International Clubs, and Mrs. Mary Dushnyck, UNWLA delegate, shown following International Luncheon.

Headquarters News

The desire for materials in English, expressed unanimously by English speaking Branches, is fulfilled. It now behooves the English speaking members to make full use of the materials they have received and will be receiving.

Re-acquaint yourselves with the UNWLA by thoroughly perusing the National Board Chairmen's papers and by carefully reading the By-Laws. Mrs. Volker, Organization Chairman, is focusing on Parliamentary procedures. Please give her your fullest cooperation by responding to her questionnaires.

English speaking Branches have not as yet responded to the appeal for special donations to the Our Life fund. As UNWLA members with only a small per-

cent of OUR LIFE subscribers, English speaking members have a special responsibility in some other way. Please give extra thought to this and respond generously.

Alexandra L. Riznyk

A leader does not say "Get going!" Instead, a leader says "Let's go!" and leads the way.

CULINARY TERMS

We are continuing our glossary of Ukrainian culinary terms.

Cannery — підприємство (фабрика) для виробу консервів.

Canapè (франц.) — перекус-гичок, канапка.

Cane sugar — тростіновий цукор.

Candy — солодоші, цукерка.

Candied — кристалізований цукор; заготовлений з цукром; засолоджений.

Canister — ківочка, канистра.

Canister set — набір ківочок (на цукор, чай тощо). N. Ch.

НАШИМ МАЛЯТАМ

ТОПСІ

Марія Жижка

Оповідання відзначене на ХІІ Літературному Конкурсі СФУЖО

Іванові минуло 12 літ. Цілу о-сінь він працював на копальні, відбираючи породу. Тяжко працював та збирав гроші, щоб купити молочну козу в подарунок дядьковим дітям. А дядько з родиною живе далеко звідси, за 250 кілометрів, на острові Хортиця. Там так нужденно, що нічим було б корову прсхарчувати, але для кози вистачило б. І тоді було б молочко для трьох маленьких діток... От Іван і надумавсь зробити дітям Різдвяний подарунок.

Наступив грудень, і Іван мав якраз стільки карбованців, скільки йому літ. Різдво підходило все ближче, а Івана не лишала думка: „На Різдво таки неодмінно треба привести до дядька кізку“.

Чув він на праці, що недалеко, на хуторі Солонім, Яків Мельник козу продає, та ще й дійну. Одного разу Іван подався туди.

— Добрий день, господарю! Я чув, що ви козу продаєте?

— Так, — відповів Мельник. — А ти, я бачу, наміривсь купити?

Іван уважно обдивився козу

— А скільки ж ви за неї хочете?

— П'ять карбованців, хлопче, як там тебе звуть

— Мене звуть Іваном — Іван нахупив брови, потім підняв голову і глянув господареві у вічі: — А чотири візьмете?

— Ну, та вже давай і чотири! — Засміявся господар. — Такий уже з тебе купець!

Мельник відв'язав козу й дав Іванові торбу сіна в дорогу.

— Мушу тобі сказати, Іване, що це дуже мудра коза. Звуть її Топсі.

— Дякую вам. Ходім, Топсі.

Перекинув Іван клунок через плече та й пішов із козою в дорогу.

Був радий, що залишив працю в тяжкій повітрі копальні. По схилім шляху він дійшов до річки і перейшов по кризі через річку Солону. Шлях його стелився генген на південь... За перевалом він стикається з старим чумацьким шляхом, де колись чумацькі вози скрипіли, ярма тріщали й воли ремигали. Скрізь лежав сніг. Дошкуляв мороз. Як на долоні, стало перед ними велике село Андріївка, переділене наполовину річкою Всвчою. Вісімнадцять кілометрів пройшли Іван із козою, поки не стемніло.

— Ну, Топсі, ночувати будемо?

— Ме-е-е! — Згодилась коза.

Іван постукав у першу хату, щоб не відходити далеко від шляху. Господиня відчинила, побачила хлопця з козою — а надворі ж холод!

— Ходи, коди з кату.

— Так я ж із козою!

— А вога буде в сінях.

Іван поклав у сінях перед козою торбину з сіном, прикрив Топсі своїм кожушком, а сам увійшов до хати. Господиня дала йому по-вчереяти, розпитувала, куди ж це він іде та де козу взяв. А проте, нічого путнього дізнатись не могла. Хлопчина щось собі під ніс бурмотав, тер вуха та руки, так говорив, наче в роті вареника мав. Бачить господиня — ні до чого не допитаєшся, поклала сніп соломи біля припічку:

— Отут, хлспче, лягай спати, біля тепленького.

Раненько встав Іван, та й у до-рогу.

— Дай Боже Вам, тьотю, здоров'я, — гукнув до господині. — Пішли, Топсі.

Ходім Топсі

рис. Л. Пясецької

Тим же битим шляхом помандрували далі. Зійшли на велику греблю. Вітер почав смикати хлопця за поли. Топсі почала кульгати й тулилась до Івана. Поминувши село, вони опинились у відкритім полі. Східний вітер з крупинками снігу то сік, то палив ліву شوку. Хлопець тер її, затуляв, але йшов далі й далі, і лиш час від часу в Топсі поради питав, а та йому відповідала „Ме-е-е...“ Метелиця крутила все швидше, Іван зморився й перелякався, але йшов і йшов.

Зобачив край дороги терник і присів у затишку відпочити. Кізка горнула до нього, а льодова крупа з вітром сікла й не давала йому сидіти. Вони знову пішли. День був короткий, але Іванові сили слабали. Він питав зустрічних, чи не збився з дороги. Йому казали, що є коротші дороги, але радили триматися Чумацького шляху, бо менші шляхи цілком снігом занесло, йти по них небезпечно.

Ледве пройшов Іван того дня 12 кілометрів, та й спинився в Богоявленці. Зустрів його якийсь дядько.

— Куди це ти, хлопче, прямуєш?

Іван ще не встиг відповісти, а дядько далі говорить:

— Ого, та ти не сам, а з козою! Іди ось туди, в той двір, скажеш, що тебе Олексій прислав ночувати, а я сам зараз повернусь.

Двері відчинила старенька бабуся і, зобачивши кізку, гукнула:

— Олексю, пусти скоренько козу до хлівця, бо ж вона задубіла. А ти, хлопче, хутенько йди до хати!

А Іван не послішав до хати. Він пішов з козою до хліва. Там було тепленько. Олексій поклав козі свіжого сінца, водички дав.

— А коли ти її доїв?

— А її треба доїти?

— Аякже! От зараз бабуся подоїть! Та ще й тебе навчить.

Іван ще хотів козу своїм кожушком прикрити.

— Та що це ти, хлопче! Це ж тобі не в тернових куцах! Ходімо до хати!

Бабуся бідкалась, клопоталася про хлопця та ставила на стіл вечерю.

— Сідай, Іване, вечеряти, та розкажи, куди ж то ти з козою?

Іван їв гарячий борщ, а про себе багато не розповідав. Бабуся й козу подоїла, але мелочка лиш сднє горнятко було — замерзла дуже коза... Іван потроху розговорився, та й почав оповідати:

— Ото ж, живе на Хортиці мій дядько Овсій. В нього малі діти, а молочка нема...

— То це ти аж на Хортицю йдеш? — Скрикнув дядько Олексій. — Еге, хлопче, не буде діла. Це ж не літо. В куцах спати не можна, і жайворонки тебе не збудить... Задубнеш, як колода, вдвох із своєю козою. Та хто ж тебе в дорогу таку пустив? Не маєш рідних?

— Є мама й тато, вони мені розповідали, як наш дядько Овсій на Хортиці бідує, а мама й сказала: — От хай наш Іван піде на працю та й подарує дядьковим дітям на Різдво козу. А я гроші заробив, у дядька Мельника на Солонім хуторі купив козу і на Свят-вечір її приведу. Чи ж добре буде так, дядьку Олексію?

— Ох, недобре, хлопче! Тепер тобі й додому вернутись задалеко, і до Хортиці 200 кілометрів. Будеш, хлопче, у нас до весни, ми твоїх батьків повідомимо, щоб не пропали з журби за тобою. Чекай поки потепліє. Куди ти спішиш із козою, мов на торг? Був дядько досі без кози, то й до весни почекає.

— Ой, дядьку, не можу я цього зробити. Післязавтра Свят-вечір, а коза тут.

— Ну, та ти одчайдушник! От що я тобі скажу: тут, може за 12 кілометрів, є залізнична станція Костянтиновка, а звідти їде потяг на Запоріжжя. Не знаю тільки, як тебе з козою до вагону пустять...

— Я вже щось придумую, дядьку. Поїду поїздом.

— Ну, добре, лягай уже спати, щоб добре відпочив.

(Продовження буде)

СКОРОМОВКИ

Діти, спробуйте вимовити, не переплутавши, такі язиколмки:

Іхала Хима до Максима візком — таратайкою; таратайка тарахоче, си-ва конячка везти не хоче.

Летів крук через сук, через без-верхе дерево.

Ганна Черинь

ЛИСТОПАДОВИЙ ДОЩ

Надворі дощ плаче і плаче...
Так сумно, так сумно мені...
Мені здається, неначе
Я бачу минулі дні,

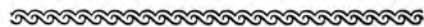
Коли в славнім місті Львові
Повстали наші стрільці:
Рішучість в гарячій слові,
Відвага в юнім лиці!

Хоч я не була в цім місті,
Та звідти батьки мої.
Я можу усім розповісти
Про славні визвольні бої.

А мій дорогенький дідусь,
Колишній вояк — Усуус
(це значить — стрілець січовий),
Хоробро ходив у бій.

Надворі безлисті куці...
Дивлюся — і не впізнаю.
Плачуть осінні дощі
За тими, що впали в бою...

Я вірю: настане весна,
Кінець принесе для страждань.
Прийде перемога ясна
Для наших визвольних змагань!

Летіла лелека, заклекотіла до лелечат.

Хитру сороку спіймати морока, а на сорок сорок — сорок морок.

Ти, малий, скажи малому, хай малий малому скаже, хай малий теля прив'яже.

Пильно поле пильнували, перепелиць полювали.

Женчик, женчик невеличкий, на женчику черевички, і шапочка чорненька, і латочка червоненька.

Босий хлопець сіно косить, роса росить ноги босі.

Сів шпак на шпаківню.
Заспівав шпак півню:
Ти не вмієш так, як я,
Так, як ти, не вмію я.

Перепеличка мала — невеличка.

У стозі пшениця,
Під столом криниця.
Там жука-риба грала, золоте перо мала.
Сама собі дивувала, що хороше виграла.

Історія однієї приязні

(До взаємин Ольги Кобилянської з Наталею Кобринською)

Це є перший контакт Ольги з редакцією альманаху „Перший вінок“. Їй призначено тему, яка навіть кидає світло на її перші літературні спроби, що не збереглися. Вона погоджується щось такого написати, але не дуже радо, бо як пише „мене ці справи тепер мало обходять“. Чому, не можна відразу сказати.

В іншому місці щоденника є згадка про новелю. Виходить, що в тому часі, себто у вересні 1885 вона вже була написана і Ольга розважує, чи вона зможе чи не зможе передати її до альманаху. Можливо, що цей сюжет, що ліг в основу пізнішої „Людини“, її тоді більше цікавив, ніж алегорія, яку ще треба було написати. А може діяла й нехтіть до „трикутника“, спричинена першою відмовою. Письменниця так її окреслює у своїх записках:

„Наталочко, Наталочко, чому ти мене скривдила? Чому ти не сказала Терлецькому, що то моя перша робота? Чому ти навіть до кінця її не хотіла прочитати? Для того, бо Терлецький зганив, а ти всидалася даліше тим займатись... гарно! Уже й забула! А ти не знала, як мені в душі виглядало — з яким довір'ям, з яким чувством я свою першу роботу тобі дала... ви мене висміяли... я ані словечка від вас не дістала... то була критика — то мене мало повчити, на котру дорогу я мала ступити?“

Оце ліричне обвинувачення є може найглибшим закидом, що його висловлює молода дівчина до Наталії Кобринської. Властиво воно звернене до всіх, до цілого гурта, що мав заохотити і притягнути молоду силу до української літератури. І хоч у щоденнику трапляються й гостріші випадки, то це місце найбільш обосноване і найкраще характеризує тодішнє відношення Ольги до того гурта.

Але ці почування зазнають постійних перемін. Хвилинами, коли

розум перемагав, Ольга вписує прихильні відгуки про Н. Кобринську. Притоку до цього давали зовнішні обставини, як прочитання новелі Н. Кобринської або обіцянка її приїзду до Кімполонгу.

„Добре Наталія схарактеризувала чоловіків у своїй новелі! Добре це написала, я її поважаю, бо вона щось діє, із себе дає... Хоч у моїй пошані є домішка гніву, все ж мушу її поважати!“ (5 грудня 1884).

Вістка, що Зося приїде сюди в червні доповнена сподіванням приїзду Наталії Кобринської.

„Це викликало масу думок та ідей. У першій хвилині, коли я це почула, ціла моя душа здригнулась з обурення й ненависти — — не хочу нічого з нею мати спільного! А потім поступово її постать привітніше зарисувалась у моїй пам'яті. Бувають хвилини, коли мені здається, що я їй віддана на віки вічні і мене так сильно тягне до неї...“ (26 квітня 1885).

VII.

А як проходило життя і змагання Н. Кобринської у тому часі? Це теж пояснить до певної міри її дивну байдужість до молодого таланту, що трапився на її шляху.

Засновуючи Т-во Руських Женщин, вона подумала про широку освітню програму для його членів. Сюди входив також плян видавництва, чи то до спілки з кимсь іншим. Цю справу дискусювано широко на засіданнях і прави з перемінним успіхом. Частина членок розуміли вагу такої роботи й піддержували Н. Кобринську в замірах. Але її пов'язання з Іваном Франком лякало більшість членства. Тому не вдалось їй притягнути Т-во до спільного видання журналу „Братство“, що його запланував І. Франко. Тоді Н. Кобринська перекинулась на ідею альманаху і вже в вересні 1885 поставлено його видавати. Але опозиція до Кобринської, що зроста-

ла в товаристві, діяла проти тієї ухвали. Висунено інші проекти, як найближче завдання товариства, а саме — створення української дівочої школи чи закуп срібної чаші для єпископа. Врешті на заг. зборах товариства 26 листопада 1885 р. опозиція перемогла. Наталії Кобринської не вибрано головою, а гроші, зібрані на альманах призначено на передрук історії літератури Огоновського. У висліді Н. Кобринська послухала поради Олени Пчілки і взялась сама, а властиво у спілці з нею за це видання.

Коротко поданий перебіг того 1885 р. лиш приблизно з'ясовує всі ці зудари й розчарування, що їх проходила Н. Кобринська. У затхлому провінційному світі тодішньої Галичини її ідеї видавались надто відважними. З-поміж жіноцтва співчували їй лиш одиначи та й усі вони були розсіяні по краю. А станиславівський гурт — це була невелика група, що своїм складом характеризувала тодішній стан жіноцтва. До того громадський провід навіть поступових кругів не піддержував її в тому. Зовсім слушно Н. Кобринська нарікала в листі до Драгоманова на те, що коли б часописи щиро підтримали її становище, то й опозиція не мала б сміливості її побороювати.

У цій метушні з Т-вом Руських Женщин не можна дивуватись, що Н. Кобринська не виявила уваги для дівчини в далекому буковинському містечку. Правда, коли вже вирішилась справа альманаху, вона стала писати до всіх жінок, що їх особисто знала, або яких порадив їй Франко. Між десятками прізвищ, що їх згадує І. Книш, немає наймення Ольги Кобилянської.¹⁰ Можливо, що цей

¹⁰ І. Книш: „Смолоскип у темряві“, стор. 80.

зв'язок утримувався через Зося Окуневську. І ми бачимо далі, що знос в їх взаєминах заважило сте переказування через третю особу.

У щоденнику під датою 3 листопада 1885 О. Кобилянська заготовує, що прочитала Зосі замовлену алегорію. „Це є алегорія свободи і мені доволі добре вдалася“. А зараз 13 листопада додає, що „та остання новела завелика для альманаху“. Тут вона счевидачки має на думці „Людину“.

Як відомо І. Франко відрадив Н. Кобринській вміщувати це оповідання в альманаху. Ірина Книш пише, що Іван Франко вважав це перше оповідання О. Кобилянської „ще незрілим для друку“. І Кобринська поступилась тут перед його авторитетом, хоча справжньої її думки про твір не знаємо. Та передавання відповіді через Зося і то відповіді відмовної знову таки виказує легковаження молодого таланту. Тим більше, що справжня причина була йнакша і незабаром вийшла наверх.

У щоденнику з 2 червня 1886 р., стже більш як пів року пізніше Ольга розпочає з приводу тієї відмови.

„Вчора Зося сказала мені, що мою новелю будуть друкувати, але що її змінять, бо вона скидається на новелю, яку написала Кобринська! Все, все збунтувалось у мені — Зося налякалась і заспокоювала мене, що лиш там буде дуже, дуже мало що змінено... Я їй ще скажу, що не хочу, щоб мою новелю приймали з милосердя. Наталія сама звернулась до мене й запросила написати до альманаху...“

Цілу бурю почуттів викликала ця постава Н. Кобринської. Мабуть тут мова про оповідання Н. Кобринської „Задля кусника хліба“, що дійсно торкається подібної теми і є вміщена в альманаху. Коли порівнати ці два оповідання, не можна не віддати переваги „Людині“ з її глибше опрацьованими психічними переживаннями діючих осіб. Але й „Людина“ перейшла кілька редакцій в опрацьованні самої авторки і тому не можна бути певним тієї переваги у 1886 р. В кожному разі — це було черговим болючим ударом для початку літературної сили.

Знов відмова і то з такої незначної причини! Та ще й із згадкою про якісь переміни, що мали б сайти в рукописі...

Молода дівчина дає волю своїм гріким почуттям. Вона саме повернулась із поїздки до Белелуї, де відвідувала своїх сваяків Сінгалевичів. „О, Боже, чому мені все прихсдитьсь мати діло з Озаркевичами! Коли я була в Белелуї, то оглянула всі ті „освячені місця“, по яких також і Геньо походжав...“ (2 червня 1886). Вона відчуває глибоку уразу до цілого „трикутника“ але при згадці про Белелую вичислила лиш Геня. Мабуть він таки найглибше вразив її сферу почувань. Бо коли для Н. Кобринської вона відгаходила почуття признання, а з Зосею лучив її спільний вік і радощі молодости, то його байдужости та втрачених мрій вона не могла простити.

VIII.

Минали роки. У 1887 р. появилсь альманах „Перший вінок“, що став не тільки доказом блискучого організаційного хисту Н. Кобринської, але відкрив також її ґрунтовну підготову до провідної серед жіноцтва ролі. Її статті „Про рух жіночий у новіших часах“, „Руське жіноцтво в Галичині“, „Заміжня жінка середньої верстви“ — це основні студії жіночої проблеми. Вони зраджують проникливий ум, досконале знання предмету і вмиле перо. Вже тоді можна було віддати їм перевагу перед її літературними спробами. Але воно мало й негативну сторінку: альманах „Перший вінок“ критика зустріла неприхильно.

Так можна пояснити гостру реакцію Гр. Цеглинського в „Зорі“ і Олександра Барвінського в „Огляді історії української літератури“. Для них її постава у справі поступу жіноцтва була за різкою, домагання задалеко посуєними. Прихильники альманаху І. Франко і М. Ганкевич старались його боронити, але найкраще зробила це сама Кобринська у своїй „Відповіді на критику Жіночого Альманаху“ в „Зорі“, що вийшла відбиткою у 1888 р. У цій відповіді вона блискуче збиває всі закиди й гострим спостереженням та іронією підкріплює свої аргумен-

ти. Того ж року появляється в журналі „Товариш“ в її рецензії „Бібліотеки найзнаменитших повістей“ „Діла“ аналіза книжки Ю. Штінде „Родина Бухгольців“, де вона знов аналізує взаємини статей та становище жінки у суспільстві.

Це свідчить про те, що Наталія Кобринська знайшла своє признання в публіцистиці і стала свідомо на той шлях. Критика альманаху не злякала її, а начеб то дала їй сил. Вона стала співробітницею журналу „Товариш“ і підготовляла далші свої потягнення, що незабаром вийдуть на яв.

На переломі 1888 і 1889 рр. сталась подія, що начебто не відбилась надто виразно на її житті, але в пізнішому завдала їй багато болю. Це були освідчення Михайла Павлика, що трапилось у грудні 1888 р.

Чуттєвий світ Кобринської був надто складний, пам'ять її померлого чоловіка надто святою, щоб вона могла привітати таке залицання й відповіді взаємністю на нього. Вона відмовила чемно, але рішуче. Цього імпульсивний Павлик не міг перенести. Із її прихильника він перетворився у ворога, що пізніш у великій мірі заважив на її публіцистичному шляху.

Але покищо це не захмарило небсзводу. Рік 1889 був чи не найбільш неспокійним у її житті, коли взяти до уваги зовнішні події і переживання. Тоді то відвідали Болехів молоді Дегени — Наталка, Марія і Сергій, що належали до групи університетської молоді з Києва. У зв'язку з передвиборчими заходами їх заарештували як і багато інших, у тому числі Франка і Павлика. Всю родину Озаркевичів переслухували. Всеж таки вибори вийшли корисно для українців і це тільки скріпило їх опозиційну тактику у парламенті. Рівночасно мабуть зародився в Н. Кобринської задум внести петицію за допущенням жінок до вищої освіти, у парламенті, що й здійснилося у травні 1890 р. Для цього вона потребувала співпраці багатьох, бо йшлося про зібрання якнайбільшого числа підписів у краю.

(Продовження буде)

ЗА КУЛІСАМИ СТУДІ Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

(Закінчення із стор. 9-ої)

радісними окликами та обступили кругом, гостили й гуторили.

Пан Данило Серна розказав мені, що деяких дівчат пам'ятає, як, мабуть, п'ятнадцять літ тому були в драматично-хореографічному гуртку „Джерело“. Виставляли навіть п'єсу „В чужім пір'ю“.

Пан Роман Тимчук згадує групу мелоді при театрі Блавацького у Львові. Вони на сцені були статистами, але позатим їх старалися вишколювати. Займалися ними Анна Совачева. Як же мило мені почути ім'я цієї акторки, а нашої родинної приятельки. Пан Тимчук має щоденник із цих давніх часів. Це ж правдивий скарб — джерело історії нашого театру та й узагалі побуту.

Пані Ліда починає обговорювати дальші пляни: ще одна вистава в Нью Йорку, а там їзда до Торонта і Рочестеру.

Бажаю щастя, ще раз gratulуюю і відходжу з милим враженням побуту серед ентузіастів говореного слова.

НА СВЯТОЧНОМУ БАЗАРІ КОЖНОГО ВІДДІЛУ США

повинні бути всі наші видання:

- Книжка перекладів Лесі Українки „Дух Полум'я“ \$5.00
- Книжка Василя Барки „Жовтий князь“ \$3.00
- Книжка Олени Степанів „Напередодні великих подій“ \$1.00
- Книжка З. Терлецької „Українські страви“ \$7.00
- Зшиток Н. Костецької „Печиво“ \$1.50
- Альбом узорів, 10 таблиць, серія 3 ..... \$2.00
- Альбом узорів, 10 таблиць, серія 4 ..... \$2.00
- Альбом історичних строїв, серія кольорових листівок \$3.00

Для дітей:

- Платівка „Послухайте діти“ з казками і співами \$5.50
- Книжка Р. Завадовича „Чародійні музики“ \$2.50
- Діма: „Кіт-музика“ \$2.50

Замовляти заздалегідь у Централі США

ЗБІРКА НА ПРЕСОВИЙ ФОНД Н. Ж.

Бсфало, Н. Й.

Два Відділи — 49 ім. Ольги Басараб і 97 ім. Марусі Бек — перевели збірку серед членства і зложили замість квітів на могилу б. секретарки й голови 49 Відділу бл. п. Емілії Стасюк суму 110 дол. Збірку перевела голова 49 Відділу М. Паньків. Щире Спасибі!

Зложили членки 49 Відділу:

По 10 дол.: Ірина Дорощак, Неоніля Стецьків; по 5 дол.: Емілія Баранюк, Стефанія Гаврилюк, Анна Макух, Марія Паньків, Мирослава Райца, Оксана Салдиг, Анна Федорак, Наталія Фіглюс; по 3 дол.: Марія Дранка, Ореста Перейма, Стефанія Щуровська; по 2 дол.: Анастасія Козій, Марія Мандзій, Анна Руда, Євфрозина Турик; по 1 дол.: Анна Артимович, Осипа Денека, Анастасія Пугач. Разом 80 дол.

Зложили членки 97 Відділу:

По 10 дол.: Марія Іскало; по 5 дол.: Юлія Блендонога, Емма Іскало, Олена Коритник, Наталя Пруць. Разом 30 доларів.

Філадельфія, Па.

42 Відділ США „Дочки України“ перевів збірку на ширших сходах у вересні ц. р. і зложив 14 дол. на пресовий фонд.

Зложили членки 42 Відділу:

По 2.50 дол.: Катерина Собчак, Анна Боф; по 2 дол.: Катерина Пак, Марія Дем'яник, Анна Сивуляк; по 1 дол.: Анна Мельник, Текля Парашак, Пелагія Малиновська. Щире Спасибі!

Амстердам, Н. Й.

Членки 19 Відділу США перевели збірку замість квітів на могилу бл. п. Катерини Кушнір 15 дол. на Фонд „Мати й Дитина“. Па 1 дол. зложили: Л. Базар, С. Боднар, С. Бішко, О. Вересюк, Т. Кривулич, О. Лаба, А. Мікульська, О. Олійник, С. Пашак, Н. Римар, А. Римарук, Д. Свідерська, А. Сенів, К. Федорончук, М. Юрчук. — Щире Спасибі!

КАНЦЕЛЯРІЯ США

Поручає

п'єску Марійки Підгір'янки

В ЧУЖІМ ПІР'Ю

для дитячих вистав

Комплет (11 примірників для всіх роль) коштує 5.50 дол., разом із пересилкою.

Замовляти в Централі США

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF

LESYA UKRAINKA

Translated by Porohal Candy

Foreword by Clarence A. Manning

З НАГОДИ ГРАДУАЦІЇ
подаруйте

ДОЦЦІ або СИНОВІ

„Дух Полум'я“

Лесі Українки

англійською мовою

у перекладі Персіфалія Канди
з передмовою К. Маннінга

Ціна \$5.00

Замовляти в Централі США

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ

Оплата за Різдвяне привітання, що його будуть висилати Відділи США у грудневому і січневому числі Н. Ж., вносить:

Пів сторінки	\$30.00
Чверть сторінки	20.00
Одна восьма сторінки	15.00

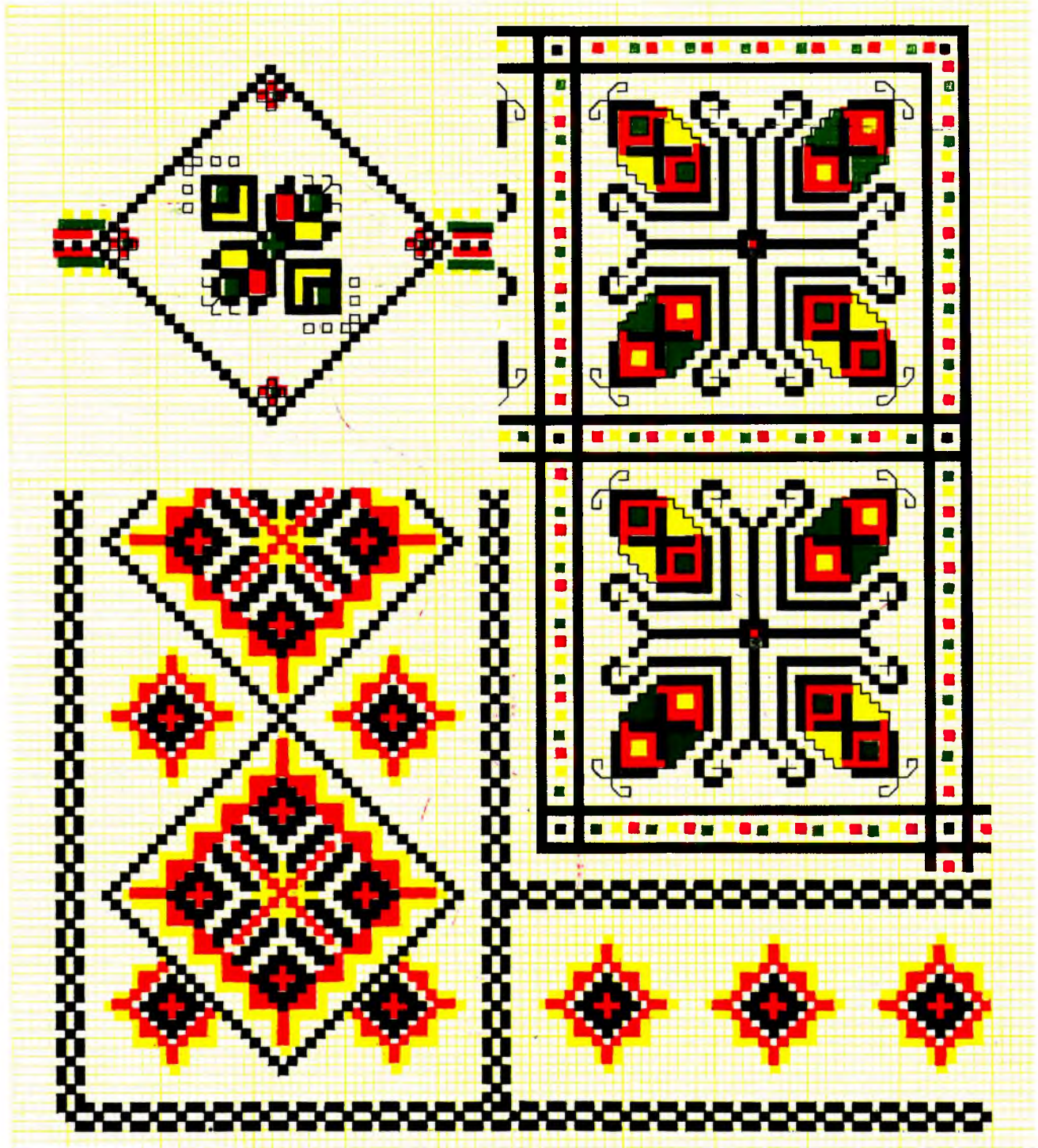
Різдвяні привітання нашого членства можуть іти в тому ж розмірі, або в шпальтах друку. Оплата такого привітання вносить 3 дол. за 1 інч тексту через одну шпальту.

Текст привітання слід надсилати до 30 листопада 1972 р. (до грудневого числа), а до 20 грудня 1972 р. до січневого числа 1973 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ „Н. Ж.“

2nd CLASS POSTAGE
PAID AT PHILA., PA.
Return to "OUR LIFE" Magazine
4936 N. 13th St., Philadelphia 41, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

УКРАЇНСЬКІ ВЗОРИ — Серія 7, ст. 10 — UKRAINIAN DESIGNS

Взори з Буковини

1. Мотиви приміненій до серветки; 2 мотиви, положені на середині скатерти; 3. мотиви, примінені до доріжки.

Printed by "America," 817 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. 19123. U.S.A.